

Stjørdal kommune

**Notat til kommunestyrets
strategidebatt om
økonomiplan 2024-2027
og budsjett 2024**

06.06.23

Tor Jakob Reitan
Kommunedirektør

1. INNLEDNING	3
2. Kunnskapsgrunnlag og føringer for strateginotatet.....	5
2.1 Kommuneplanens samfunnsdel 2020-2032	5
2.2 Befolkningsutvikling.....	6
2.3 Boligbygging	7
2.4 Økonomisk statusbeskrivelse	8
2.4.1 Regnskap 2022.....	8
2.4.2 Økonomistatus pr. 30.4.23 – prognose 2023	9
2.5 Folkehelse.....	9
2.6 Klima.....	11
2.6.1 Klimaregnskap og måloppnåelse – Direkte klimagassutslipp innenfor kommunegrensen.....	11
2.6.2 Klimaregnskap og måloppnåelse – Klimagassutslipp fra kommunens virksomhet	12
2.6.3 Klimafotavtrykket til innbyggerne i Stjørdal.....	13
2.6.4 Klimaendringer	14
2.7 Byvekstavtalen.....	15
2.8 Heltidskultur og nærvær	16
2.9 Beredskap og sikkerhet	17
3. Økonomisk handlingsrom 2024-2027.....	18
3.1 Kommuneøkonomien	18
3.1.1 Innledning	18
3.1.2 Revidert nasjonalbudsjett (RNB) og kommuneproposisjon 2023	18
3.1.3 Disposisjonsfond	19
3.1.4 Egenkapital investeringer	19
3.1.5 Utbytte fra NTE og Trønderenergi	19
3.2 Inntektst grunnlag.....	20
3.2.1 Innledning.....	20
3.2.2 Frie inntekter, revidert nasjonalbudsjett og kom.prop 2024	20
3.2.3 Generelle statstilskudd.....	22
3.2.4 Finansinntekter	23
3.2.5 Egenbetaling	23
3.3 Kostnader driftsbudsjett	23
3.3.1 Innledning	23
3.3.2 Lønns- og prisutvikling.....	24
3.3.3 Pensjonskostnader	24
3.3.4 Kapitalutgifter	24
3.4 Investeringer.....	25
3.4.1 Innledning	25
3.4.2 Forslag investeringsplan 2023-2027.	26
3.4.3 Nye låneopptak i perioden 2024-2027 basert på forslag til ny økonomiplan.....	29
3.5 Lånegjeld	29
3.5.1 Lånegjeldens utvikling 2022 - 2027 fordelt på låneformål.....	29
3.6 Balanse og handlingsrom	30
3.6.1 Hovedoversikt økonomiplan.....	30
3.6.2 Forslag endringer i driftsrammer	31
4 Arbeidet med kommunens hovedmål	34

4.1 Bolyst, effektivt planarbeid og næringsutvikling.....	34
4.2 Sosial bærekraft i organisasjon og samfunn	35
4.3 Klima og miljø	35
4.4 Kommunikasjon som virkemiddel for å nå overordnede mål.....	36
5 Værnesregionen	38
5.1 Værnesregionen	38
6 Velferd.....	39
6.1 Barnehage	40
6.1.1 Endringer i rammebetingelser	40
6.1.3 Utfordringer og muligheter	41
6.2 Skole.....	42
6.2.1 Endringer i rammebetingelser.....	42
6.2.2 Status.....	42
6.2.3 Utfordringer og muligheter	42
6.3 Forebygging og mestring.....	43
6.3.1 <i>Endringer i rammebetingelser</i>	44
6.3.2 Status.....	44
6.4 Bolig, arbeid og kvalifisering.....	45
Sektor Bolig, arbeid og kvalifisering består av:	45
6.4.3 Utfordringer og muligheter	47
6.5 Hjemmetjenester	49
6.5.1 Endringer i rammebetingelser.....	49
6.5.2 Status.....	49
6.5.3 Utfordringer og muligheter	49
6.6 Helse og omsorg	51
6.6.1 Endringer i rammebetingelser.....	51
NOU 2023:4 Tid for handling. Personellet i en bærekraftig helse- og omsorgstjeneste.	51
6.6.2 Status.....	51
7 Samfunn	55
7.1 Bydrift og infrastruktur	55
7.1.1 Endringer i rammebetingelser.....	56
7.1.2 Status.....	56
7.1.3 Utfordringer og muligheter	56
Enhet Veg, park og idrett	56
7.2 Areal og miljø.....	60
7.2.1 Endringer i rammebetingelser.....	60
7.2.2 Status.....	61
7.2.3 Utfordringer og muligheter	61
7.3 Kultur og næring	62
7.3.1 Endringer i rammebetingelser.....	62
7.3.2 Status.....	62
7.3.3 Utfordringer og muligheter	63
8.0 En fremtidsrettet IT strategi.....	65

1. INNLEDNING

Her fremlegges et strateginotat som blir ett av flere viktige grunnlag for de folkevalgte når det skal gjøres politiske avveininger og prioriteringer på vegne av innbyggerne fremover. Dokumentet er utarbeidet etter bred involvering fra våre tre nivåer som er enhet, sektor og område i tillegg til kommunedirektøren. Kommunen har et bredt spekter av oppgaver, men kommunedirektøren vil fremover rette et ekstra fokus på fremtidens bemanningsutfordringer og innretning på våre velferdstjenester. Det vil kreve politisk og administrativt godt samspill for å løse de store oppgavene som ligger foran oss gitt de foreliggende demografiske og økonomiske prognoser.

Det vises spesielt til NOU 2023:4 om personellutfordringene i en bærekraftig helse- og omsorgstjeneste hvor budskapet bl a er "Tid for handling". Det er tid for handling også i Stjørdal kommune fordi dette ser kommunedirektøren blir en av de desidert viktigste oppgavene å løse på vegne av innbyggerne. Dagens inntektsnivå, strukturer og kvalitetsnivå må revurderes i årene fremover for at vi skal drive både kvalitetsmessig og økonomisk bærekraftig.

Kommunedirektøren mener tiden er inne for å utfordre selve servicekonseptet hvor kommunen tradisjonelt "bærer" befolkningen gjennom livets faser, til at kommunen nå i større grad må spørre befolkningen: Hva kan vi få til mere av sammen – hva kan vi oppnå med kommunal og privat innsats i sterkere samspill?

Hvorfor må vi tenke nytt? Fordi etterspørselen etter tjenester overgår vår evne til å levere tilstrekkelig kompetent kompetanse og dertil tjenester. Vi har en utfordring med å levere i forhold til forventningene, og da må vi endre oss samtidig som folks forventninger må endres på utvalgte områder. Gapet mellom det som forventes av oss og det vi kan levere vil bli større i årene fremover dersom vi ikke gjør noe.

Utfordringer innenfor helse- og omsorgstjenestene

Vi har virkemidler for å kunne ivareta forsvarlig omsorg til en stadig økende eldre befolkning, og de må utnyttes og utvikles. Kommunedirektøren vil nevne tre områder:

- Planlegging som styrker egenomsorg, familieomsorg og innsats fra frivillig sektor. Kommunen må bidra til at innbyggerne kan ta gode valg for å bevare og styrke egen helse og funksjon, og dermed få mindre behov for offentlige tjenester
- Digitalisering og robotisering av rutineoppgaver av teknisk art, for at personell blir frigitt til direkte omsorg. Årsverksutviklingen må flate ut fordi det er ikke nok folk til å innfri økninger i årsverksbehov
- Oppgaver i tjenestene må fordeles klokt. Kommunen må sikre at autorisert fagkompetanse blir benyttet der den trengs mest, og styrke lokal opplæring for flere oppgaver

Dette er type problemstillinger som blir helt grunnleggende for drift og tjenesteyting fremover.

Vi har et godt utgangspunkt

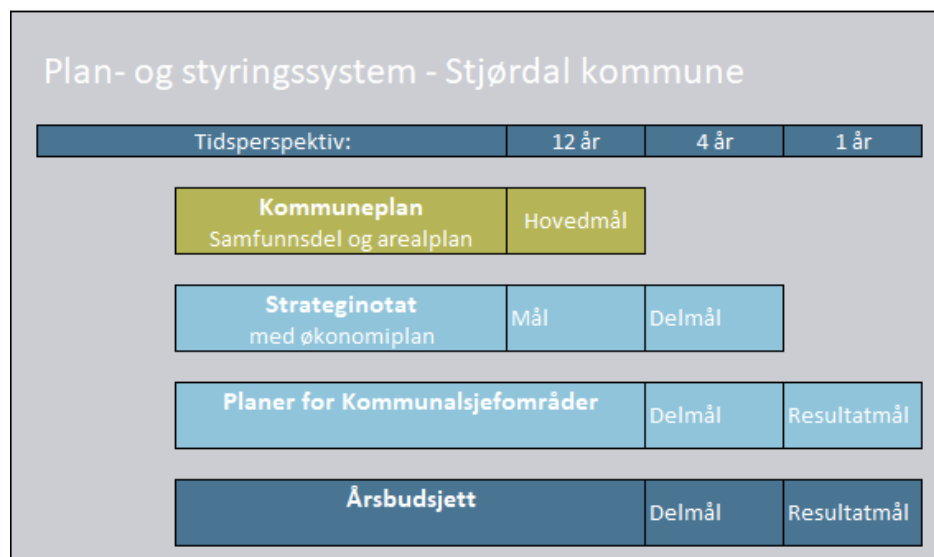
Stjørdal kommune leverer generelt godt på svært mange områder, og det vises f. eks til at vi har både Fosslia omsorgssenter og Helsehuset som er bygd for fremtiden. Kostratall viser også at vi driver våre omsorgstjenester svært effektivt. Vi har for øvrig mange spennende prosjekter på gang som f eks sluttføring av Halsen Barneskole og utviklingen av stasjonsområdet. Det er godt å bo i

Stjørdal og dette skal fortsette med klare prioriteringer og gjennomføringskraft, hvor vår befolkningsve og vel som den fremste rettesnor for alt vi gjør.

Dette strateginotatet skal være et grunnlag for kommunestyrets strategidebatt for økonomiplanperioden 2024-2027. Notatet har tatt utgangspunkt i følgende dokumenter:

- * kommuneplanens samfunns- og arealdel
- * økonomiplan 2023-2026 og budsjett 2023
- * økonomistatus pr. 30.04.23
- * revidert nasjonalbudsjett 2023 og kommuneproposisjon for 2024

Kommunestyrets strategidebatt, de opplistede dokumenter, økonomiseminarene samt de politiske signal og føringer gitt i vedtak er kommunedirektørens grunnlag for å starte arbeidet med endelig budsjettforslag for 2024 og økonomiplan 2024 - 2027. Normalt vil ikke statsbudsjettet som kommer i oktober gi store innvirkninger på dette arbeidet da slike forhold er signalisert på forhånd gjennom blant annet kommuneproposisjonen i mai.

Strateginotatet svarer ut både kommunelovens krav til handlingsdel som skal angi hvordan kommuneplan skal følges opp de fire påfølgende år, og plan- og bygningslovens krav om handlingsdel som skal angi tiltak i 4 års perspektiv.

Det er et avvik mellom forslag til økonomiplan og kravet til finansielle måltall. Spesielt kravet til netto driftsresultat blir svært vanskelig å oppnå. Det blir avgjørende å redusere aktivitetsnivået slik at det fortsatt blir samsvar mellom oppgaver og økonomiske rammer. Imidlertid er det vanskelig å redusere innenfor lovpålagte tjenesteområder som brann- og redningstjeneste, barnehage, skole, helse og omsorg uten at kvaliteten/tjenesteomfanget reduseres til et nivå vi ikke kan stå inne for eller bryter lovfestede minimumsnivå på tjenestene.

2. Kunnskapsgrunnlag og føringer for strateginotatet

Strateginotatet skal i utgangspunktet svare ut kommunelovens krav til økonomiplan og handlingsdel for perioden 2024-2027.

2.1 Kommuneplanens samfunnsdel 2020-2032

Kommuneplanens samfunnsdel er kommunens overordnede styringsdokument. Her fastsettes de langsiktige målene og strategiene for Stjørdal kommune. Samfunnsdelen gir retning for kommunens arbeid. Budsjett og økonomiplan, kommuneplanens arealdel og virksomhetsplaner for områdene/sektorene skal alle ta utgangspunkt i mål og strategier fastsatt i denne planen, slik at vi sammen bidrar til å gjøre Stjørdal til et godt valg for framtida.

Vår visjon: Et godt valg for framtida

Våre verdier: ANNERLEDES – RAUS – AKTIV - MILJØVENNLIG

Når vi er ANNERLEDES, bidrar vi til NYSKAPING og UTVIKLING i Stjørdal

Når vi er RAUS, blir det TRYGT og INKLUDERENDE på Stjørdal

Når vi er AKTIV, blir det LEVENDE på Stjørdal

Når vi er MILJØVENNLIG, bidrar vi til et BÆREKRAFTIG samfunn i Stjørdal

Våre mål:

1. Ta hele kommunen i bruk, gjennom målrettet arbeid og tiltak som bidrar til vekst og tilflytting i alle våre lokalsamfunn
2. Bygge en by i sentrum, gjennom fortetting, forsert og effektivt planarbeid, samt en utviklingsorientert holdning overfor næringslivet
3. Ha orden i økonomien gjennom overholdelse av tildelte budsjettrammer, uten innføring av eiendomsskatt og levere gode tjenester innenfor disse.
4. Alle skal oppleve trivsel, trygghet, mestring og tilhørighet
5. Være en foregangskommune innen klima- og miljøtiltak

I kapittel 4 beskrives det hvordan vi skal jobbe mot disse målene for 2024-2027.

Stjørdal 2050

Kommunedirektøren har tatt initiativ til at det utarbeides 4 scenarier om Stjørdal i 2050 basert på følgende drivkrefter:

1. Klima og miljø
2. Folkehelse
3. Mobilitet
4. Demografi

Hensikten er å beskrive mulige utfall innenfor dette. Man har valgt å beskrive disse utfallene langs aksene «bolyst» og «attraktivitet». Drivkreftene og mulig utfall er basert på fakta og utvikling som man ser innenfor hvert område. Stjørdal 2050 avsluttes med en historie som er litt mer «utbrodert».

2.2 Befolkningsutvikling

Tabellen viser registrert folketall i Stjørdal fordelt på aldersintervall for perioden fra 1. januar 2022 og som prognose for årene 2023 og utover. Prognosen er utarbeidet basert på tallgrunnlag fra Trondheim kommune for Trondheimsregionen, og i andre kolonne SSB-tall med faktiske befolkningstall, pr 1. januar 2023.

Prognosetallene nedenfor er oppdaterte med basis i faktisk befolkningssammensetning ved siste årsskifte og beregningene er oppdatert. Som resultat av ekstra innvandring fra Ukraina ble befolkningsveksten i 2022 høyere enn forutsatt, tallene utover er justert for de nye tallene.

Aldersgruppe	2022 1/7	2023	2024	2025	2026	2027	2028
0 år	220	217	229	229	230	234	237
1-5 år	1 267	1 251	1 208	1 215	1 228	1 215	1 227
6-12 år	2 174	2 139	2 127	2 063	2 010	1 993	1 959
13-15 år	1 023	1 040	1 012	1 031	999	992	967
16-19	1 246	1 292	1 326	1 343	1 390	1 391	1 384
20-66 år	14 260	14 291	14 363	14 401	14 478	14 555	14 666
67-79 år	3 106	3 145	3 194	3 239	3 237	3 254	3 269
80-89 år	957	1 000	1 045	1 138	1 231	1 316	1 370
90 år +	169	166	183	178	188	197	220
Sum	24 422	24 541	24 687	24 838	24 991	25 147	25 300

Årets prognose viser et lavere fødselstall enn i forrige prognose og som følge av dette også lavere tall i aldersgruppen 1-5 år og 6-12 år.

Prognosetallene for de øvrige aldersgruppene er noe lavere enn sist år. Prognosen fra Trondheimsregionen er basert på SSB' befolkningsframskriving fra 5. juli 2022.

Trondheimsregionens prognoser ligger noe høyere enn SSB's framskrivingstall for Stjørdal.

2.3 Boligbygging

Kommuneplanens prognoser

Det er i vedtatt samfunnsdel fra 2020 satt klare mål med vekst og tilflytting i alle våre lokalsamfunn og en sterk byutvikling: Arealplanlegging skal skje i tråd med inngått byvekstavtale og interkommunal arealplan for Trondheimsregionen hvor konkurransekraft, balansert utvikling og bærekraft følges opp. Boligproduksjonen vil naturlig variere fra år til år og henger sammen med befolkningsutviklingen. Med betydelig redusert folketallsvekst som følge av både reduserte fødselstall og redusert innenlands flytting og innvandring, vil også boligbehovet være betydelig mindre.

Faktisk boligbygging i siste 10-års periode

Gjennom bruk av prognoseverktøyet KOMPAS i Trondheimsregionsamarbeidet har vi fått tilgang til langt bedre statistikk og prognoser. Statistikken nedenfor som baseres på SSB tall og kommunens eiendomsregister viser boliger tatt i bruk i den enkelte planoner/skolekretser i kommunen. Når tallene i de to tabellene ikke er helt overensstemmende har det sin bakgrunn i ulike kilder og begrep, den første er hentet fra Matrikkeldata og viser boliger tatt i bruk, den siste er fra SSB og viser hhv fullførte og igangsatte boliger.

Sone	2010	2015	2018	2019	2020	2021	Gj. snitt 2001-2020
Skatval	11	4	3	14	20	2	10,9
Kvislabakken	3	39	3	4	2	1	7,8
Halsen	96	68	24	21	26	59	85,9
Haraldreina	6	1	13	10	6	3	5,6
Lånke	26	18	15	8	19	4	18,5
Elvran	6	0	0	0	2	0	2,2
Hegra	2	5	23	5	1	1	11,4
Skjelstadmark	2	4	1	2	4	1	2,7
Forradal	1	1	0	1	0	0	1,2
Fosslia	6	40	31	32	30	16	37
Sum	159	180	113	97	110	87	95

Kilde: Trondheimsregionen, grunnlagsmateriale boligfeltbasen mai 2022

	2010	2012	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Igangsatte boliger	124	225	233	222	175	84	86	166	122	247	331
Fullførte boliger	103	186	167	179	193	194	97	108	111	92	160

Kilde SSB: tabell 05940: Boligbygg, etter region, statistikkvariabel og år

I perioden 2017-2022 ble det fullført gjennomsnittlig 127 boliger per år i vår kommune, det er noe lavere enn tidligere. Det er en betydelig endring i boligpreferanser med overgang fra enebolig til mer konsentrert og sentralt beliggende bebyggelse. Det bygges nå langt flere

leiligheter enn tidligere, dette påvirker i stor grad behovet og etterspørselen etter eneboligtomter. Det høye tallet for igangsatte boliger i 2021 og 2022 skyldes ca 90 kommunale boliger på Fosslia og på Lillemoen, oppstart av flere større leilighetsprosjekter som Orkesterplassen, Kjøpmannens have, Parkvegen panorama og boligprosjekter i Husbyåsen, Husby/Fosslia, Kvislatunet mfl. All befolkningsøkning i kommunen de siste årene har skjedd i det som benevnes tettsteder, dette innbefatter i Stjørdal; Hegra, Skatval, Stjørdalshalsen og Prestmoen med til sammen 17525 innbyggere per 01.01.2022.

2.4 Økonomisk statusbeskrivelse

2.4.1 Regnskap 2022

	Regnskap 2022	Rev. Budsj. 2022	Regnskap 2021	Regnskap 2020
Sum driftsinntekter	2 595 677	2 352 864	2 590 394	2 313 365
Sum driftsutgifter	2 582 132	2 326 171	2 454 524	2 185 808
Brutto driftsresultat	13 545	26 692	135 870	127 557
Brutto driftsresultat i %	0,5 %	1,1 %	5,2 %	5,5 %
Resultat finans (renter/avdrag)	-130 612	-121 745	-107 399	-111 093
Resultat finans i %	5,0 %	5,2 %	4,1 %	4,8 %
Motpost avskrivninger	136 721	119 000	119 691	118 022
Netto driftsresultat	19 653	23 947	148 051	134 486
Netto driftsresultat i %	0,8 %	1,0 %	5,7 %	5,8 %
Korrigeringer (TE og NTE- utbytte)	-8 682	-8 000	-10 500	-55 099
Korrigert netto driftsresultat	10 971	15 947	137 551	79 387
Korrigert driftsresultat i %	0,4 %	0,7 %	5,3 %	3,4 %

Stjørdal kommunes driftsinntekter endte opp med en samlet inntekt på 2 596 mill. kr. En økning på kun 5 mill. kr sammenlignet med 2021. En hovedforklaring til den marginale økningen er bortfallet av SIO-prosjektet (statlig finansiering av omsorgstjenester). Avviket i forhold til budsjett ble på hele 243 mill. kr. Skatteinntekten inkludert inntektsutjevningen ble 64 mill. kr høyere enn revidert budsjett. Totalt hadde vi 24 mill. kr i ubudsjetterte diverse statstilskudd (karantenehotell, flyktningetilskudd). Videre hadde vi 119 mill mer i overføringer/refusjoner og tilskudd enn budsjettert. Dette er i hovedsak generelle refusjoner (36 mill), sykkelønsrefusjoner (40 mill), mva-kompensasjon(12 mill), refusjoner fra fylke og andre kommuner (4 mill), refusjoner fra andre (11 mill). Salgs- og leieinntekter ble 38 mill høyere enn budsjett. Dette skyldes blant annet økte kostnader i Værnesregionsamarbeidet (utfakturering).

Driftsutgiftene endte på 2 582mill. kr, noe som tilsvarer en økning på 128 mill. kr i forhold til 2021. Altså steg inntektssiden eksklusive finans med 123 mill. kr mer enn kostnadssiden.

2.4.2 Økonomistatus pr. 30.4.23 – prognose 2023

Det ordinære driftsregnskapet for Stjørdal kommune viser etter 4 måneder et negativt avvik på 24,9 mill.

Årsprognosen (anslag pr 30.mai) er på negativt 62,7 mill. Det er da hensyntatt revidert nasjonalbudsjett for 2023. Derfor er anslaget for skatteinntang og økt rammetilskudd også innbakt i det positive avviket på finansområdet. Videre er det tatt høyde for et høyere lønnsoppgjør enn det som var forutsatt i vedtatt budsjett.

Avvik i forhold til budsjetterte driftsrammer januar-april 2023:

<i>Tall i tusen kr</i>	Korrigert avvik	Herav Ukraina	Årsprognose	Budsjetterrammer
Kommunedirektør	-86	-	-	2 160
Økonomi, HR og digitalisering	1 028	-	-	74 032
KDs ressursteam og ass.KD	-1 334	-	-1 500	14 171
Velferd	-31 255	-6 992	-84 300	1 200 367
Samfunn	-8 107	-	-8 000	137 576
Politisk	400	-	800	12 143
Værnesregionen	-	-	-	-
Finans	14 500	10 000	30 300	-1 440 449
SUM	-24 854	3 008	-62 700	-

Et negativt budsjettavvik (prognose) på 62,7 mill vil gi et negativt netto driftsresultat på 48,8 mill.

<i>Tall i tusen kr</i>	Prognose (30.05)
Budsjettert netto driftsresultat: A	13 914
Budsjettavvik (prognose): B	-62 700
Prognose netto driftsresultat: A + B	-48 786

2.5 Folkehelse

En frisk befolkning som opplever god livskvalitet, er Stjørdal kommunes største ressurs. For å ivareta dette, samt en treffende økonomistyring og god samfunnsplanlegging, må kunnskapsgrunnlaget om

folkehelsen og påvirkningsfaktorer i Stjørdal ligge til grunn for all planlegging, tjenester og tiltak i kommunen. I Stjørdal kommune har vi tre politisk vedtatte satsningsområder for folkehelsen:

- Styrke psykisk helse i befolkningen
- Forebygge frafall i hele utdanningsløpet (barnehage til videregående opplæring), fritidsaktiviteter og i arbeidslivet
- Helsefremmende oppvekstvilkår og levekår for alle

Disse målene er i tråd med hovedmål i kommuneplanens samfunnsdel og FNs bærekraftsmål, som Stjørdal kommune har vedtatt å jobbe aktivt for. Kunnskap om lokale påvirkningsfaktorer på folkehelsen skal legges til grunn i alle planer. En ny oversikt over faktorer fremmes minst hvert 4. år fra kommunedirektøren.

For å oppnå mål, satsninger og strategier må de følges opp med konkrete tiltak og handling. Folkehelsearbeidet eies ikke av en sektor eller enhet, men av alle som jobber i Stjørdal kommune. Kommunens handlingsrom i en helsefremmende lokalsamfunnsutvikling er forholdsvis stort. Kommunen forvalter ressurser som har innvirkning på lokalt klima og naturmiljø, og dermed befolkningens tilgang til natur, rent vann, ren luft og stillhet, som påvirker helsa til innbyggerne positivt. Lokalsamfunnets utforming og tilgjengeligheten til tettsteder, sentrum, bygg og anlegg er viktige faktorer for inkludering, tilhørighet, selvhjelpenhet og trivsel. Det samme er mulighetene for aktivitet (arbeid, lek, læring og fritid) i kommunen. Eksempel: Gode skolebygg med et godt innhold bidrar til trivsel og læring, som forebygger frafall, som igjen hindrer utenforskap i arbeids- og samfunnsnivå, som i sin tur fremmer gode levevaner og god helse. På denne måten er det innenfor kommunens handlingsrom å bidra til god helse og livskvalitet hos innbyggerne.

Oppsummering av positive påvirkningsfaktorer for folkehelsen i Stjørdal:

- De fleste innbyggerne (unge og voksne) opplever helsa si som god, og andelen som opplever helsa si som dårlig har gått ned
- Stjørdal er en kommune i vekst, med en relativt ung befolkning
- Sysselsettingsgraden har økt de siste 10 årene, og arbeidsledigheten er lav
- De fleste barn og unge har gode relasjoner til familie og venner og føler seg trygge i nærmiljøet sitt
- De fleste barn og unge trives på skolene i Stjørdal
- Stjørdal har mange lag og foreninger, og mange innbyggere er aktive i kulturlivet og frivilligheten
- En høy andel ungdommer deltar på organiserte fritidsaktiviteter
- En høy andel ungdomsskoleelever er fysisk aktive eller trener regelmessig
- Stadig nedgang i andelen innbyggere (ungdom og voksne) som røyker, og andelen er lav
- Innbyggerne har god tilgang til natur, friluftsliv og ren luft

Oppsummering av negative påvirkningsfaktorer for folkehelsen i Stjørdal:

- Det er sosiale ulikheter blant ungdom når det gjelder deltakelse i organiserte fritidsaktiviteter, opplevelse av fortrolig vennskap, tid brukt foran skjerm og alkoholbruk
- Andelen ungdom og voksne med psykiske helseutfordringer er høy og svakt økende
- Andelen innbyggere med fullført videregående skole eller høyere utdanning har gått ned de siste årene
- Andelen barn, unge og voksne med overvekt/ fedme er høy og økende

- En høy andel kvinner har muskel- og skjelettplager og psykiske helseutfordringer, og en høyere andel kvinner er langtidssykemeldte enn land og fylke
- Økning i andel personer i yrkesaktiv alder som mottar kommunale tjenester og ytelser
- Økning i andelen eldre i befolkningen, samtidig som antall fødsler har gått ned over tid
- Jevn vekst i andel lavinntektsfamilier
- Andelen elever på laveste mestringsnivå i lesing og regning i Stjørdal er høyere enn andelen for land og fylke
- De samlede indikatorene for motivasjon viser at mange elever ikke er motiverte for skolearbeid (lav score på motivasjon, høy grad av skulking, mange kjeder seg)
- En relativt høy andel jenter opplever stress, press og bekymring i hverdagen
- Mange ungdommer er ikke fornøyde med lokalmiljøet (særlig jenter)
- Det er en økning i andelen ungdommer som har opplevd vold eller trusler om vold
- Økning i andel ungdomsskoleelever som har drukket seg fulle og som har brukt cannabis

Å styrke psykisk helse i befolkningen i et langtidsperspektiv er ikke helsetjenestenes ansvar. En direkte styrking av helsetjenestene i dag vil gi kortsiktig effekt, men har ikke forebyggende effekt på lang sikt. Nøkkelen til å styrke psykisk helse og hindre frafall ligger i alt som styrker levekårsforhold og oppvekstvilkår, som øker deltagelse i skole-, samfunns- og arbeidsliv, og utjevner sosiale ulikheter. Samtidig vil en bedring av psykisk helse i befolkningen styrke nettopp slike forhold, som er både sosialt og økonomisk bærekraftig.

Folkehelsearbeidet vil kreve ressurser og langsiktig, helhetlig og tverrfaglig arbeid i alle sektorer for å bygge opp under de sentrale målene, i tillegg til enkeltprosjekter som «Fra magefølelse til handling», «VærMed» og «Leve hele livet», som alle har en stor andel ekstern finansiering. Det er viktig at kommunen holder et «regnskap» over tiltak (både i ordinær drift og prosjekter), som synliggjør folkehelsesatsningen.

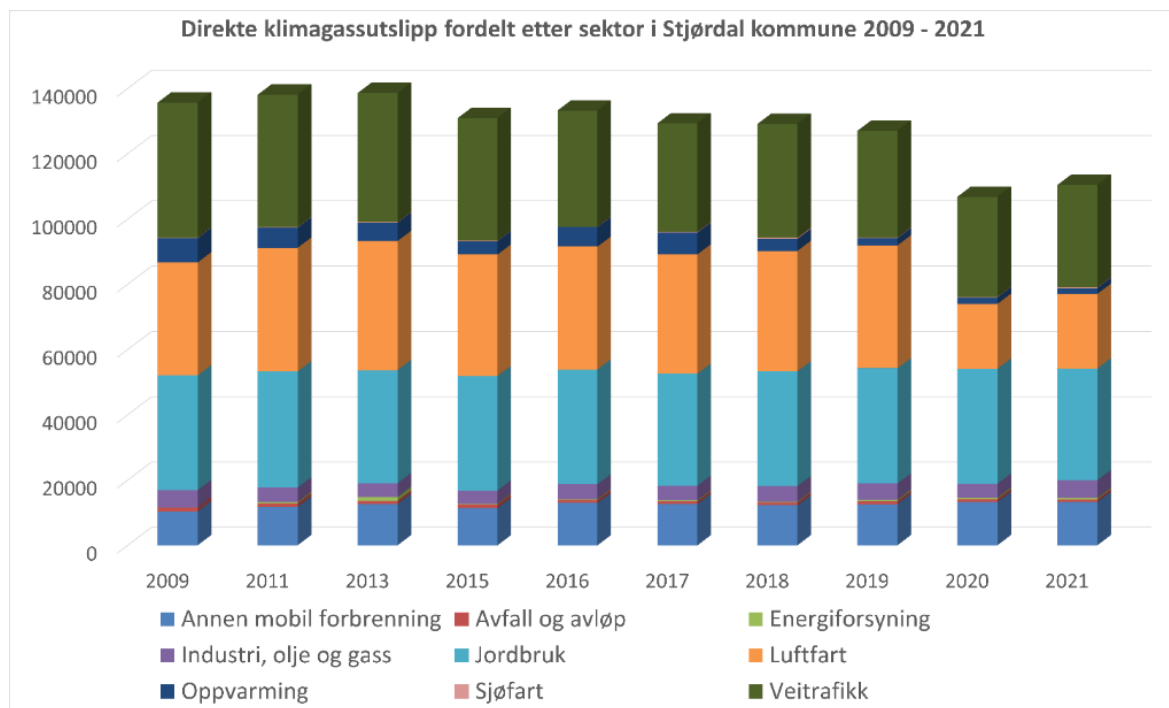
2.6 Klima

Dette kapitlet gir en oversikt over klimaregnskap for Stjørdal kommunen og status for kommunens klimamål. Kapitlet gir også en kort innføring i hvordan klimaet vil endre seg i Stjørdal, og hvordan kommunen skal tilpasse seg dette klimaet.

2.6.1 Klimaregnskap og måloppnåelse – Direkte klimagassutslipp innenfor kommunegrensen

Miljødirektoratets statistikk over klimagassutslipp viser de direkte utslippene innenfor kommunegrensen til Stjørdal kommune. Utslippene fordeles på ni ulike sektorer: Industri, olje og gass, energiforsyning, oppvarming, veitrafikk, sjøfart, luftfart, annen mobil forbrenning, jordbruk, og avfall og avløp. I 2021 var de direkte utslippene i Stjørdal kommune på 110426,1 tonn CO₂-ekvivalenter. Fra 2009 til 2021 har Stjørdal kommune redusert sine utslipp med 18,6 prosent. Trenden er nedadgående med noe variasjon fra år til år. Utslippene er en del lavere i 2020 og 2021, sammenlignet med tidligere år. Dette skyldes i hovedsak nedgang i flyreiser og nedgang i utslipp fra personbiler. Utslippsnedgangen må ses i sammenheng med koronapandemien.

Graf viser direkte klimagassutslipp fordelt etter sektor i Stjørdal kommune 2009 – 2021:

Jordbruk er den største utslippskilden i 2021, og står for i underkant av en tredjedel av kommunens utslipp (31%). Veitrafikk er den nest største utslippskilden i 2021, og står for 28,5%. Tredje og fjerde største utslippskilde i 2021 er luftfarten på 20,7% og annen mobilforbrenning på 12%.

Utslippene fra jordbruk har holdt seg nokså stabilt fra 2009 fram til i dag. Utslipp fra luftfarten har holdt seg nokså stabilt fra 2009 - 2019, med en kraftig nedgang i utslipp i 2020 og 2021. Noe som har sammenheng med færre flyreiser og pandemi. Utslippene innen veitrafikk har gradvis blitt mindre fra 2009 - 2021. Nedgangen er på 24,1% og har i hovedsak sammenheng med teknologiutvikling innen personbiler. Utslipp fra annen mobil forbrenning har variert noe fra år til år, men ha samlet sett hatt en oppgang på 27,4%.

Måloppnåelse Stjørdal kommune:

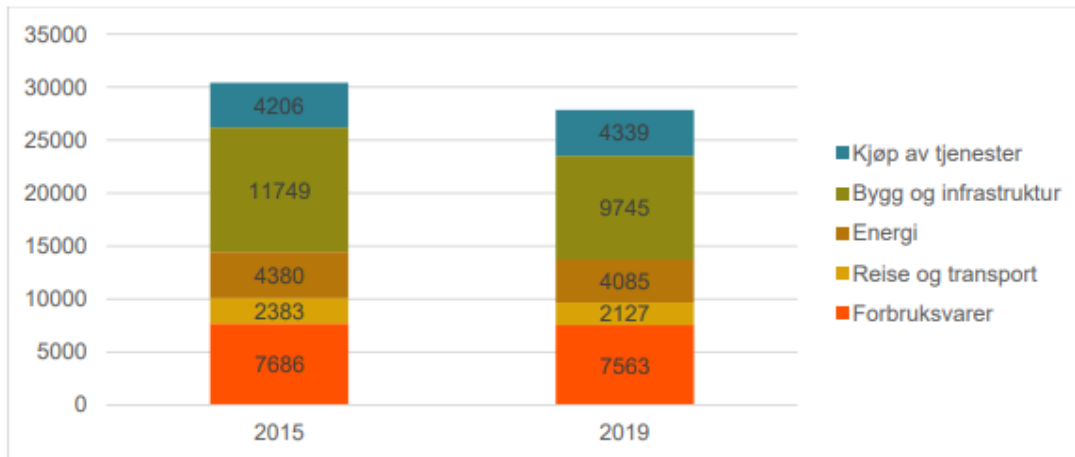
Mål	Status 2021	Vurdering
I 2030 er de direkte klimagassutslippene i Stjørdal redusert med 58% sammenlignet med referanseåret 2009.	18,6 % nedgang fra 2009 - 2021	Tempoet i utslippskutt må økes, dersom målet skal nås.

2.6.2 Klimaregnskap og måloppnåelse – Klimagassutslipp fra kommunens virksomhet

Det sist oppdaterte klimaregnskapet for kommunens virksomhet er fra 2019. Kommunen innhenter nytt klimaregnskap hvert fjerde år. Klimaregnskapet er fotavtrykksbasert, og tar da for seg både direkte og indirekte utslipp.

Stjørdal kommune har som følge av sin egen virksomhet i 2019 et totalt klimafotavtrykk på 27.858 tonn CO₂-ekvivalenter.

Figuren nedenfor viser hvordan de ulike kategoriene i klimaregnskapet bidrar til utslippet:

Fordelt på hovedkategorier ser vi at bygg og infrastruktur (35%) sammen med energi (15%) til sammen utgjør nesten halvparten av klimafotavtrykket til kommunens virksomhet. Forbruksvarer var også et høyt bidrag i 2019, på 27%. Dette skyldes at noe av tjenesteproduksjonen er satt under arten «annet forbruksmateriell, råvarer og tjenester», og derav blir noe kunstig høy. Kjøp av tjenester har på den andre siden et mindre bidrag enn nasjonalt snitt. Det siste elementet er reise og transport med et bidrag på 8%. Dette er kommunens egne kjøretøy og kjøp av transporttjenester.

Man kan også i figur over se at klimafotavtrykket til Stjørdal kommunens virksomhet har hatt en nedgang med 8% fra 2015. Kommunen har ikke godt nok systematisert tallgrunnlag til å konkludere med hva som er årsaken til nedgang i klimagassutslipp fra 2015 til 2019. Noe av nedgangen i kategoriene virker å skyldes forbedring i teknologi. Altså lavere utslippintensiteter. Når det gjelder nedgang i energiforbruket, har sentralovervåking på lys, ventilasjon og varme, gjort det mulig å sette inn effektive ENØK tiltak. Dette har hatt god effekt på reduksjon i energiforbruket. Hvis vi ser på kategoriene bygg og anlegg, er det verdt å merke seg at Kimen kulturhus ble bygd i 2015. Klimafotavtrykket i 2015 skiller seg også ut ved at det ligger godt over fylkessnittet og det nasjonale snittet. Vi kan på nåværende tidspunkt ikke konkludere med at lavere utslipp i 2019 sammenlignet med 2015, skyldes en nedadgående trend.

Måloppnåelse Stjørdal kommune:

Mål	Status 2019	Vurdering
I 2030 er klimafotavtrykket til kommunens virksomhet redusert med 40% sammenlignet med referanseåret 2015	8 % nedgang fra 2015 - 2019	Tempoet i utslippskutt må økes noe, dersom målet skal nås.

2.6.3 Klimafotavtrykket til innbyggerne i Stjørdal

Folkets fotavtrykk er et verktøy utviklet med midler fra Forskningsrådet, som gir informasjon om det gjennomsnittlige klimafotavtrykket til innbyggere i norske kommuner. Klimafotavtrykket beregnes fra overordnet informasjon om hvordan folk konsumerer, med data fra eksempelvis SSB, folkeregisteret, arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret og forbrukerdata fra bank, aggregert på høyt nivå. De forbrukerbaserte utslippene fordeles på følgende kategorier: Varer og tjenester, energi, mat offentlige utslipp og transport.

Data for Stjørdal viser at den gjennomsnittlige innbygger slipper ut 12,7 tonn CO₂-ekvivalenter per år. Dette er høyere enn fylket og landet, der en gjennomsnittlig innbygger slipper ut 12,0 tonn CO₂-ekvivalenter per år.

For å nå målene i Parisavtalen om å begrense den globale oppvarmingen til 1,5 grader sammenlignet med førindustrielle tid, må det gjennomsnittlige utslippet for en innbygger i verden være på 2,1 tonn CO₂-ekvivalenter per år. Stjørdal har ikke et eget mål for forbrukerbaserte utslipp.

Ser vi på de ulike kategoriene, ser vi innbyggere i Stjørdal har noe høyere utslipp når det kommer til energibruk(4,47 tonn) og transport (2,16 tonn tonn) enn fylket og landet som helhet. Stjørdal har noe lavere utslipp når det kommer til varer og tjenester, og mat.

Tabell viser gjennomsnittlig klimafotavtrykk for en innbygger innenfor det geografiske området per år, i tonn CO₂-ekvivalenter:

Kategori	Stjørdal	Trøndelag	Hele landet
Varer og tjenester	2,23	2,37	2,42
Energi	4,47	3,76	3,75
Mat	1,34	1,35	1,35
Offentlig	2,50	2,50	2,50
Transport	2,16	2,05	2,03
Totalt	12,7	12,0	12,0

Stjørdal er en foregangskommune i «Folkets fotavtrykk» Det betyr at vi får økt datakvalitet og at man kan se detaljer ned til grunnkrets nivå. Kart som viser klimafotavtrykket for landet, fylket, Stjørdal kommune og grunnkretsene finnes på [folkets fotavtrykk sine sider](#).

2.6.4 Klimaendringer

Parallelt med å redusere klimagassutslippene, skal Stjørdal kommune arbeide med å tilpasse seg klimaendringene. Klimaendringer er ikke lenger noe som vil skje i en usikker fremtid. Klimaendringene skjer nå.

Framskrivingene for Trøndelag innebærer kraftig nedbør og økte problemer med overvann; havnivåstigning og storflom; endringer i flomforhold og flomstørrelser; og skred. Gjennomsnittstemperaturen er beregnet å øke med 4,5 grader mot slutten av dette århundre, dersom klimagassutslippene fortsetter å øke som i de siste tiårene. Det er utarbeidet en lokal klimasårbarhetsanalyse som kartlegger hvilken risiko ulike klimahendelser vil kunne ha på liv og helse, ytre miljø og materielle verdier i Stjørdal mot slutten av dette århundre. Viser til sak 15/22 vedtatt i kommunestyret 17.02.2022.

Et endret klima vil gi endrede forutsetninger for hvordan kommunen planlegger og drifter, og vil ha store konsekvenser for samfunnet ellers. Klimaendringer har eksempelvis konsekvenser for bygg og anlegg, arealplanlegging, helse, kulturminner og kulturmiljø, natur og friluftsliv, samfunnssikkerhet og beredskap, infrastruktur og samferdsel, landbruk, næringsliv og vann og avløp. Reparasjoner etter klimahendelser vil kunne få store økonomiske konsekvenser for kommunen, og ødeleggelser og tap kan føre til erstatningskrav og søksmål.

Det er vedtatt mål, strategier og handlingsplan for hvordan Stjørdal kommune skal arbeide for å redusere klimarisiko. Viser til sak 15/22 vedtatt i kommunestyret 17.02.2022;

Hovedmål:

- I 2030 er Stjørdal kommune robust for å møte framtidige klimaendringer

Slik når vi målet:

- Arbeid med klimatilpasning legges til grunn for all kommunal virksomhet
- Samarbeid med relevante parter og styrke kommunikasjonen med Stjørdals innbyggere

Handlingsplanen inneholder en rekke tiltak der alle hovedområdene har et ansvar.

2.7 Byvekstavtalen

Stjørdal kommune inngikk byvekstavnale i 2019. Hovedtyngden av arbeid så langt har vært på prosjektutvikling for å avklare hva ulike tiltak skal inneholde og hva de vil koste. Det foreligger nå kostnadsanslag for flesteparten av prosjektene Stjørdal kommune har spilt inn til Miljøpakken. I det videre vil det bli jobbet med å utvikle prosjektene på et mer detaljert nivå.

Det er en årlig ramme på om lag 2 millioner kroner i kommunens budsjett som brukes i miljøpakken. Det utløser en betydelig medfinansiering fra staten og bompenger. Pengene skal brukes til tiltak som skal bidra til at veksten i persontrafikk skjer med kollektiv, sykkel og gange. Kommunen skal nå nullvekstmålet gjennom arealplanlegging og transporttiltak. Knutepunktet på Stjørdal stasjon er et høyt prioritert tiltak. Bane Nor utbygging planlegger byggestart for 2-tog i timen i 2025, dog med forbehold om finansiering blir godkjent av staten. Knutepunktmidlene over statsbudsjett er satt av i 2025 i miljøpakkens budsjett. Mulighetsanalysen for finansiering av knutepunktet viser en kostnad for ramper, kulvert og adkomst til plattformer på 124 millioner kroner og et anslag til bussholdeplass på 20 millioner kroner. Det forutsettes en spleis mellom «to-tog i timen-prosjektet» og bruk av miljøpakkemidler, bidrag fra tomteutbygging og kommunale midler. I det foreløpige oppsettet er det antatt kommunal innsats med 3 millioner utover midlene avsatt til miljøpakke. Det vil bli arbeidet videre med dette med tanke på et avklart budsjett for utbyggingen til årsbudsjett 2025. Bane Nor har bevilget 50 millioner kroner til sanering av planovergang, som forutsettes brukt i et helhetlig prosjekt med flytting av Innherredsvegen og kryssing for gående og syklende mellom Skolegata og Innherredsvegen vest for jernbanen. Dette må det brukes noe mer tid på å komme frem til en utbyggingsmodell og finansieringsløsning.

Andre prosjekter som park&ride, sykkelparkering og bybussutvikling er prosjekter som også prioriteres høyt, bl.a. på grunn av prosjektenes antatte bidrag til nullvekstmålet og fordi prosjektene bygger opp under utviklingen av Stjørdal stasjon som et knutepunkt for Stjørdal og Trøndelag.

Oversikt over prosjekter under arbeid:

Knutepunktutvikling Stjørdal stasjon	Detaljplanlegging
Bylinje 90	Prosjektutvikling
Sykkelparkering	Prosjektutvikling
Park & Ride	Prosjektutvikling
Ringvegen	Prosjektutvikling
GS-veg Sutterø-Molovika	Gjennomføring
GSV Skatvalskorsen	Prosjektutvikling
GS-bro Stjørdalselva	Prosjektutvikling
Mindre trafikktekniske tiltak	Årlig bevilgning små tiltak

Det jobbes også med andre tiltak i lys av miljøpakken. To områder som kan ha stor betydning for kommunen:

1. I år kommer en sak om samordnet parkeringspolitikk til behandling. Den vil utfordre kommunen på å velge strategier for å håndtere parkeringsutfordringer.
2. Miljøpakken har virkemidler for å jobbe med motivasjon og holdninger til å velge miljøvennlige reisemåter til og fra jobb. I årene som kommer er det aktuelt å jobbe med tiltak innenfor "hjem jobb hjem"

(mill. 23-kr)	Ramme byvekst inkl. mva	Tildelt før 2023	Innspill HP 2023-26	Til fordeling 2027-29
Stjørdal kommune	367	12	60	296
Malvik kommune	367	22	100	246
Melhus kommune	367	57	32	278
Sum	1102	92	191	819

Kilde: Handlingsplan 2023 – 2026 Miljøpakken

Tabellen over viser rammen som kan benyttes og som delvis er benyttet i Stjørdal kommune av Staten, Fylkeskommunen og kommunen til investeringer i avtaleperioden. Drift av kollektiv i byvekstområdet kommer i tillegg.

2.8 Heltidskultur og nærvær

I 2021 ble det satt et mål om en nedgang til 7 prosent sykefravær. Vi har ikke nådd målet men sykefraværet er gledelig nedadgående hos oss gjennom 2022 og hittil i 2023. Flere og flere medarbeidere jobber i store og hele stillinger. Det har vært en gledelig økning i andelen heltidsansatte i kommunen fra 55 prosent i 2019 til 64 prosent i 2023.

Kommunedirektøren har i 2023 iverksatt 2 årig lederutviklingsprogram som har til hensikt også å styrke nærversledelse som et verktøy for trivsel og lavere sykefravær. Arbeidet med

inkluderende arbeidsliv integrerer nærværarbeid, heltidskultur og innsats for at flest mulig skal stå i arbeid. Dette arbeidet er oppgaver i linjeorganisasjonen. Jobben gjøres gjennom tett partssamarbeid og i samarbeid med andre aktører, til eksempel NAV Arbeidslivssenter og bedriftshelsetjenesten.

Erfaringene fra utprøving med nye turnusmodeller for å skape flere store og hele stillinger anses vellykket og skal fortsette fremover. Å lyse ut hele stillinger vil også være et fortsatt fokus.

2.9 Beredskap og sikkerhet

Stjørdal kommune har i 2023 styrket arbeidet med beredskap fra en 50% stilling til nå en 100% stilling dedikert til beredskapsarbeidet lokalt samt i samspill med Statsforvalter om begrenset ROS sammen med Trondheim og Ørland.

Beredskapsplanverket i Stjørdal kommune er under revidering pga nye problemstillinger pga sikkerhetssituasjonen og klimaendringene. Som et grunnlag for en slik revisjon er det avgjørende å få gjennomført en helhetlig risiko og sårbarhetsanalyse (ROS) og dette arbeidet er krevende og skal vedtas politisk våren 2024 som er iht plan.

Hensikten med en slik analyse er å få oversikt over mulighet og sannsynlighet for uønskede hendelser som:

- Kan gi potensielt store konsekvenser
- Berører flere sektorer/ansvarsområder og som krever samordning
- Går ut over kommunens kapasitet til håndtering ved hjelp av ordinære rutiner og brann- og redningstjeneste
- Skaper stor frykt/bekymring i befolkningen

I tillegg skal den identifisere

- Tiltak for å unngå slike hendelser og redusere negative konsekvenser for folk
- Tiltak som blir vesentlige for kommunens evne til å håndtere påkjenninger
- Grunnlag for mål, prioriteringer og nødvendige beslutninger i kommunens arbeid med samfunnsikkerhet og beredskap

Sikkerhet for innbyggerne skal i henhold til lovverket være i fokus ved all planlegging og utvikling av lokalsamfunnet, og det krever kontinuerlig oppmerksomhet.

3. Økonomisk handlingsrom 2024-2027

3.1 Kommuneøkonomien

3.1.1 Innledning

Stjørdal kommune er blant de kommuner med desidert laveste frie inntekter (skatteinntang, overføringer fra staten og eiendomsskatt) pr. innbygger korrigert for utgiftsbehovet. I en vekstkommune med lave inntekter pr. innbygger er det viktig å planlegge, prioritere og utnytte ressursene på en best mulig måte for innbyggerne. God økonomistyring og planlegging vil være fundamentet for at vekstkommunen Stjørdal skal fremstå som en god samfunnsutvikler og tjenesteprodusent fremover. Fødselstallene har de senere år gått ned og vi ser at trenden fortsetter også fremover. Dette medfører en dreining av ressurser fra barnehage/skole over til pleie- og omsorgstjenester. Dette vil også utfordre den totale kommuneøkonomien fremover.

Vi har de siste årene klart å bygge opp nye kapasiteter innenfor omsorgssiden uten at dette har tynget gjeldssituasjonen til kommunen. Årsaken har vært deltagelse i SIO-prosjektet. Prosjektperioden er nå over. Vedtatt og nytt forslag til investeringsplan 2024-2027 innebærer i planperioden høyere gjeldsfinansiering enn det som er bærekraftig over tid. En vesentlig del av de forutstående investering er innenfor grunnskoleområdet som er et område vi må redusere rammene for knyttet til lavere elevtallsutvikling.

Den nye kommuneloven legger sterkere vekt på langsiktig økonomisk handlefrihet, der finansielle måltall er et av verktøyene. Kommuneloven har nå en generalbestemmelse som slår fast at kommunene skal forvalte sin økonomi slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid.

Vedtatte FINANSIELLE MÅLTALL for planperioden:

- Netto driftsresultat (korrigert) skal være minimum 1,5 %
- Netto låneopptak, ekskl. selvfinansierende lån, i økonomiplanperioden skal ikke overstige 4 % (370 mill.) av driftsinntektene
- Disposisjonsfondet ift. driftsinntektene (soliditet) skal være over 8 % (210 mill.)

Måltallene vil bli fulgt opp gjennom rapportering fremover.

Basert på de utfordringer som løftes i dette dokumentet er det særs utfordrende å klare et netto driftsresultat på minimum 1,5 % samtidig som en skal videreføre dagens tjenestekvalitet og omfang. I skisse til ny økonomiplan legges det opp til et marginalt positivt netto driftsresultat.

3.1.2 Revidert nasjonalbudsjett (RNB) og kommuneproposisjon 2023

Den 11. mai la regjeringen frem forslag til RNB 2023 og kommuneproposisjonen for neste år. I RNB er kommunenes skatteinntekter oppjustert med 3,9 mrd. Oppjusteringen har sammenheng med høyere lønns- og sysselsettingsvekst enn antatt. Effekten av høyere pris-

og lønnsvekst i kommunal sektor er anslått til å utgjøre 5,7 mrd. Differansen/netto utgiftsvekst kompenseres gjennom økte rammetilskudd. For Stjørdal utgjør økt rammetilskudd på 9,9 millioner. I beregningene er det også kompensert kommuner med lavere skatteinngang per innbygger enn hva landsnittet er. Økt skatteanslag inklusive skatteutjevning utgjør 15,7 mill. I tillegg er det en økt kompensasjon for makspris barnehage som utgjør 0,7 mill.

Det økonomiske opplegget for 2024

Regjeringen legger opp til en realvekst i kommunenes frie inntekter i 2024 med 4,4-4,7 mrd. Av veksten er om lag 3 mrd. knyttet til befolkningsendringer og 1,1 mrd har sammenheng med forventet økning i pensjonskostnadene. Økningen i pensjonskostnader må ses i sammenheng med at det i inneværende år ligger ant til at pensjonspremiene vil bli vesentlig høyere enn pensjonskostnadene, og at det dermed vil oppstå et stort positivt premieavvik som skal kostnadsføres (amortiseres) over de kommende 7 årene. Realveksten i frie inntekter utover demografi og pensjon er dermed på 0,3-0,6 mrd. Av dette er 150 mill. begrunnet med satsing i kommunene innen psykisk helse og rus og 100 mill. kommer som kompensasjon til de kommunene som tapte mest ved innføringen av gradert basistilskudd i utgiftsutjevningen.

3.1.3 Disposisjonsfond

Utvikling i disposisjonsfondet basert på regnskap 2022, budsjett 2023 og nytt forslag til økonomiplan 2024-2027:

Utgående balanse, tall i mill. kr	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Disposisjonsfond 31.12	364,5	302,9	210,0	200,0	190,0	180,0	170,0
Kommunens kraftfond (NTE)	30,5	40,1	49,5	59,5	69,9	69,9	69,9

Basert på forslag til ny økonomiplan vil disposisjonsfondet ved utgangen av perioden være på omtrent 170 mill. Det er da forutsatt at 50 mill av disposisjonsfondet brukes som egenkapital til investeringer i perioden 2024 til 2027. I 2023 vil disposisjonsfondet bli redusert til 230 mill. Årsaken er at årets resultat vil redusere disposisjonsfondet samtidig med at det allerede er vedtatt brukt 50 mill som egenkapital til investeringer.

3.1.4 Egenkapital investeringer

Det kommer frem av tidligere økonomiplaner, regnskap og kommende økonomiplan at Stjørdal kommune har minimal eller ingen egenkapital til investeringer. Dette fører til at overskudd (avsetning disposisjonsfond forrige år) og låneopptak er eneste finansiering.

3.1.5 Utbytte fra NTE og Trønderenergi

Stjørdal Kommune avsetter 80 % av utbyttedmidlene fra NTE (og etter hvert Trønderenergi) til fond (heretter kalt Stjørdal kommunes kraftfond). Stjørdal kommunes kraftfond defineres som et bundet fond. Vedtektene for fondet er å gi langsiktig avkastning av utbyttedmidlene,

samt eventuelt bli brukt til ny kapitaltilførsel i selskapet eller ved kjøp av aksjer i relevante regionale kraftselskap.

20 % av utbyttedmidlene fra NTE settes av til et øremerket fond. Vedtektene regulerer at bruk av midlene skal gå til formål som har engangskarakter, ikke pådrar kommunen varig økte driftskostnader, og som gir grunnlag for kostnadsbesparelser i den ordinære driften.

Kommunedirektøren er delegert fullmakt til å forvalte midlene i Stjørdal kommunes kraftfond ut over de begrensninger som ligger i finansreglementet. Stjørdal kommunes kraftfonds plasseringsstrategi og etiske begrensninger gjøres i tråd med statens pensjonsfond til enhver tids gjeldende regelverk. Endringen innarbeides i økonomireglementet ved første revidering. Forvaltning av tiltaksmidlene plasseres på egen bankkonto og i tråd med eksisterende finansreglement inntil bruken er vedtatt av kommunestyret.

Utbytte fra NTE og Trønderenergi skal ikke inngå i kommunens ordinære og målsatte tall for netto driftsresultat. Kommunedirektøren skal legge til grunn konservative anslag om fremtidige utbytter i sine budsjett- og økonomiplanforslag.

3.2 Inntektgrunnlag

3.2.1 Innledning

Rammetilskudd og skatter er ført opp slik de fremkommer i kommuneproposisjonen for 2024 samt KS sine prognosemodeller. Skatt og rammetilskudd er i tillegg vurdert opp mot den reelle veksten Stjørdal har hatt i folketall de siste årene og som forventes å fortsette fremover (kapittel 2.3). Endringer i inntektsanslagene som vil følge av fremlegget til statsbudsjett (primo oktober -23) for 2024 vil innarbeides i forslaget til økonomiplan og budsjett for Stjørdal som legges frem i slutten av oktober 2023. Større endringer er allerede innarbeidet gjennom signalene i kommuneproposisjonen slik at statsbudsjettet primært gir økte overføringer knyttet til pris- og lønnsvekst. Generelle og øremerka statstilskudd er ført opp med beløp og føringer som ligger i kommuneproposisjonen. Alle tall i dette dokumentet er knyttet opp til faste 2023-priser.

Finansinntekter er beregna ut fra inntekter i 2022, inntektsutvikling i 2023 og faktiske markedsrenter (også fremtidige) i mai 2023.

3.2.2 Frie inntekter, revidert nasjonalbudsjett og kom.prop 2024

Den 11. mai ble føringer for budsjettåret 2024 lagt frem av regjeringen. Beregning av frie inntekter fremover viser en økning på vel 19 mill. fra 2023 til 2024. Tallene for 2024 er basert på KS sine anslag for 2023 (KS-modellen). Det er ikke lagt inn realvekst for perioden 2025 til 2027 på samme måte som det ikke er lagt inn realvekst på kostnadssiden.

	Rev. Bud juni	Bud 2024	Bud 2025	Bud 2026	Bud 2027
Rammetilskudd	-851 025	-864 225	-864 225	-864 225	-864 225
Inntekts- og formuesskatt	-725 488	-731 488	-731 488	-731 488	-731 488
SUM	-1 576 513	-1 595 713	-1 595 713	-1 595 713	-1 595 713

Skatteanslaget for 2024 og videre er basert på befolkning pr 1.januar 2023, SSBs befolkningsframskriving og regjeringens skatteanslag. I statsbudsjettet for 2024 vil beløpet øke da pris- og lønnsvekst legges inn.

3.2.3 Generelle statstilskudd

I perioden 2024-2027 har kommunedirektøren lagt til grunn følgende inntektsanslag for de generelle statstilskuddene, se kommentar etter tabellen:

Tall i 1000 kr.

Generelle Statstilskudd	2022 Regn	2023 Bud	2024 Bud	2025 Bud	2026 Bud	2027 Bud
Inv.komp skole	335	1022	922	742	567	407
Inv.komp omsorg/sykehjem	3 224	3 715	3 694	3 615	3 537	3 459
Vertskommunetilskudd	11 600	11 600	11 600	11 600	11 600	11 600
SUM	15 159	16 337	16 216	15 957	15 704	15 466
Integreringstilskudd flyktn.	56 909	61 360	100 500	100 500	100 500	100 500
Totalt	72 068	77 697	116 716	116 457	116 204	115 966

Investeringskompensasjon for omsorgsboliger og skolebygg justeres i tråd med Husbankens prognoser pr mai 2023.

Vertskommunetilskuddet som kommunene mottar som tidligere vertskommune for mennesker med omfattende tjenestebehov er i kommende økonomiplanperiode er lagt på samme nivå som tidligere. Dette er basert på innrapportering til helsedirektoratet.

De generelle statstilskuddene vedr. flyktninger: Grunnet det ekstraordinære høye bosettingsbehovet som skyldes krigen i Ukraina har kommunen bosatt rekordmange nye flyktninger i 2022 (175 personer). I 2023 er det fattet et politisk vedtak om bosetting av 180 nye flyktninger. Per 4.6.23 er det bosatt eller avklart bosetting av 125 personer. Oppdaterte prognoser fra utlendingsforvaltningen peker på et økt busettingsbehov i inneværende år. Bosettingsbehovet er dermed større enn det som ble lagt til grunn da anmodning om bosetting av flyktninger i 2023 ble sendt i fjor. Med bakgrunn i den nye situasjonen har nasjonale myndigheter tilleggsanmodet Stjørdal kommune om å busette 40 flere nye flyktninger i 2023. Det vil si til sammen 220 flyktninger i 2023. Saken vil bli lagt frem i kommunestyret for politisk behandling i august 23.

Ettersom kommunen får utbetalt statlige integreringstilskudd i fem år fra og med bosettingsår er det forventet høye inntekter fra integreringsområdet i økonomiplanperioden 2023-2027. I tråd med økt tilskudd er det også behov for justeringer i form av økte budsjetter på utgiftssiden, både i inneværende år og i økonomiplanperioden 2023-2027. I 2024 utgår statstilskudd for EM (enslige mindreårige) da yngste bosatte EM ikke er i målgruppen for ekstraordinært tilskudd lenger pga. alder.

3.2.4 Finansinntekter

Dette omfatter bl.a. kommunens renteinntekter på overskuddslikviditet og renter på forvaltningslån (videreutlån).

Fra 2024 legges det til grunn høyere renteinntekter på grunn av høyere renter på videreutlån enn det som ligger til grunn for gjeldende økonomiplan. Ordinære renteinntekter holdes på samme nivå som følge av noe lavere likviditet. Forventet utvikling:

Tall i mill kr	R-22	B-23	B-24	B-25	B-26	B-27
Renteinntekter	12,5	7,9	8,0	8,0	8,0	8,0
Renter videreutlån	9,3	17	18,6	19,6	20,6	20,6
Aksjeutbytte	12,6	12,4	12,5	12,5	12,5	12,5
Ref. kap.kostn. Stj.hallen	1,2	0,9	1,4	1,3	1,2	1,2
Avkastning «kraftfondet»	-1,4	1,6	2	2,3	2,6	2,9
SUM	34,2	39,8	42,5	43,7	44,9	45,2

Det er forutsatt aksjeutbytte fra Tangen næringsbygg på 1,5 mill. i hele økonomiplanperioden. Videre er det lagt inn utbytte fra NTE på kr 10 mill. og 0,3 mill fra Trønderenergi basert på signaler om fremtidig utbyttepolitikk. Det er lagt til grunn en forutsetning om fremtidige utbytter fra Stjørdal fjernvarme etter siste kapitalinnskudd. Det er lagt inn et anslag på 0,5 mill. årlig fra 2024.

Refusjon av kapitalkostnader fra fylkeskommunen knyttet til Stjørdalshallen føres under finanskapittelet og tilfører kommunen årlig vel en 1 mill. i perioden for å dekke låneopptak og dertil avdrags- og rentekostnader. Avtalen med fylket gjelder frem til år 2052.

3.2.5 Egenbetaling

Satsene for egenbetaling og på kommunale avgifter blir justert opp i samsvar med anslag for prisvekst slik dette fremkommer i kommuneproposisjonen og legges frem i endelig budsjettdokument. For selvkostområder blir satsene justert i henhold til regelverket for selvkost. Grunnet store investeringene som har vært og kommer på vannforsyning i økonomiplanperioden vil vannavgiftene øke ut over forventa prisstigning for å ivareta selvkost på området.

3.3 Kostnader driftsbudsjett

3.3.1 Innledning

Utgiftene i vedtatt økonomiplan 2023-2026 ligger til grunn for økonomiplanforslaget 2024-2027 i dette strateginotat. Forslag til endringer fremkommer av kapittel 3.6.2. Dette sammen med forslag til ny investeringsplan, endrede kapitalutgifter og nytt inntektsgrunnlag fra kommuneproposisjonen (frie inntekter) for 2024-2027 gir rammer for kommende økonomiplanperiode.

3.3.2 Lønns- og prisutvikling

Ved sammenstillinger over flere år er det vanlig å eliminere den forskjellige lønns- og prisutviklingen en kan ha fra år til år ved å foreta sammenligningen i faste priser (2023 kroner). Endringer i tallene vil dermed da beskrive en aktivitets-/omfangsendring. Kommunedirektøren vil derfor som tidligere år fremstille alle tall i faste priser i sitt strateginotat for 2024- 2027. Til informasjon er fremtidige rente og avdragskostnader (nominelle verdier) omberegnet til faste priser (2023). Endring fra 2023 kroner til 2024 kroner skjer etter at statsbudsjettet legges frem. I statsbudsjettet blir kommunesektoren kompensert for pris- og lønnsvekst gjennom en kommunal deflator. Når kommunedirektøren legger frem forslag til budsjett i slutten av oktober 2023 er det med 2024-kroner.

3.3.3 Pensjonskostnader

Det har de siste årene vært en sterk vekst i pensjonspremiene som kommunene betaler inn til pensjonsordningene. Nivået må sees i sammenheng med lønnsvekst, rentenivå og behov for å styrke soliditeten i pensjonsordningene.

Kommunal- og moderniseringsdepartementets anslag for 2024 (kommuneproposisjon), i forhold til 2023, er at realveksten i kommunesektorenes samlede pensjonskostnader vil være vesentlig høyere. Det er beregnet at kostnadsøkningen for kommunesektorer vil utgjøre over 1 milliard. Hva dette konkret vil bety for Stjørdal vil vi avvente å kommentere til vi får endelig prognosetall fra KLP og SPK. Dette vil innarbeides i endelig budsjett- og økonomiplanforslag til høsten.

3.3.4 Kapitalutgifter

Tabellen nedenfor viser kapitalutgifter i millioner kroner for regnskap 2022, budsjett2023 og forslag til økonomiplan 2024 til 2027.

	R-22	B-23	B-24	B-25	B-26	B-27
Avdrag	83,7	82,6	87,2	88,0	92,9	93,1
Renter	67,9	89,7	103,7	98,3	98,8	99,6
Renter og avdrag	151,6	172,3	190,9	186,4	191,7	192,6
Rente (snitt)	2,10 %	2,85 %	3,45 %	3,27 %	3,24 %	3,22 %

Alle tall i økonomiplanperioden er i faste priser. Dette betyr at finanskostnadene i planperioden er prisjustert til 2023-nivå. Tallene er basert på forslag til ny investeringsplan (kap 3.4).

Som det fremgår av tabellen så er det forutsatt en jevn økning i kapitalutgiftene i hele økonomiplanperioden. Renteforutsetningene gir markant høyere renter i perioden enn hva som var forutsetningene tidligere.

Fra 2024 er det forutsatt noe høyere gjeld som følge av investeringer til ny Halsen barneskole. Låneopptak innenfor vannforsyning gir noe høyere kapitalutgiftene som dekkes over gebyrinntektene. Ut fra gjeldende regelverk for selvkostberegning kommer inntektene

med 1 års etterslep i forhold til utgiftene. Økte kapitalutgifter knyttet til investeringer innen VAR- områdene vil derfor uansett ha en kapitalbelastning.

Kommunedirektøren viser til kapittel 3.4 og 3.5 for nærmere om investeringer, lånegjeld, gjeldsutvikling, sammensetning av låneporteføljen, selvfinansierende/ikke selvfinansierende lån som er lagt til grunn for renteberegningene.

3.4 Investeringer

3.4.1 Innledning

Kommunedirektøren legger opp til at de investeringer som ligger i vedtatt økonomiplan revurderes med hensyn til utfordringer både innen gjennomføringsmulighet og økonomi. Videre foreslås noen endringer. Dette kommer frem av kapittel 3.4.2.

3.4.2 Forslag investeringsplan 2023-2027.

Kommentarer til revidering og nye prosjekt er tatt under.

Økonomiplan 2024 - 2027	24-27	2023	2024	2025	2026	2027
Investeringsprosjekt, 1000 kr	Øk.plan	Nto INV	Nto INV	Nto INV	Nto INV	Nto INV
IKT VARIT	20 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
IKT-utstyr Velferd	4 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
SUM IKT	24 000	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000
Kirkelig fellesråd Gravlunder	1 200	300	300	300	300	300
Kirkelig fellesråd Kirker	2 000	500	500	500	500	500
SUM fellesprosjekt og annet	3 200	800	800	800	800	800
Nærmiljøanlegg - spillemidler	800	200	200	200	200	200
Utstyr Helse og omsorg	2 000	500	500	500	500	500
SUM Velferd	2 800	700	700	700	700	700
Universell utforming/tilpasning bygg	9 000	11 000	6 000	1 000	1 000	1 000
IKT Infrastruktur i bygg	2 000	500	500	500	500	500
Inventar og utstyr møterom Rådhus	-	-	-	-	-	-
Halsen skole	241 690	65 000	137 000	86 000	18 690	-
Hegra ungdomsskole	-600	1 500	-	-	-600	-
Uteanlegg inkl trafiksikkerhet skole og barr	2 000	-	500	500	500	500
Lillemoen 1	-	7 000	-	-	-	-
Detaljplanlegging Lillemoen 2	-	4 000	-	-	-	-
Barnehage- og skolebruksplan	1 000	-	1 000	-	-	-
Utredning av videre bruk Halsen sykehjem	1 500	2 000	1 500	-	-	-
Utredning av videre bruk BAB	300	-	300	-	-	-
Fosslia omsorgssenter	-	54 150	-	-	-	-
Oppgradering av eksisterende bygg Fosslia	-	21 000	-	-	-	-
Bruk av tilskudds og fondsmidler	-	-125 000	-	-	-	-
ENØK	5 000	1 500	1 500	1 500	1 000	1 000
Ekstraord.vedl./rep. Bygg	4 600	3 000	1 500	1 500	800	800
Tilpasning Husmorhuset Bonitas Meierivn. 1	-	1 600	-	-	-	-
Miljørettet helsevern - tiltak bygg	3 000	1 000	1 000	1 000	1 000	-
Frigårdsvegen 95	-	-	-	-	-	-
Øverlands Minde	-4 300	-	-	-4 300	-	-
Fjellhallen tak	-	-	-	-	-	-
Parkering Storvika og Molovika	-	-	-	-	-	-
Utvikling torget	-	-	-	-	-	-
Grendefelt	-	2 000	-	-	-	-
Handlingsplan grønt	2 000	500	500	500	500	500
Basishall	13 000	-	23 000	-10 000	-	-
Maskinpark/utstyr veg, park idrett	9 920	2 480	2 480	2 480	2 480	2 480
Kommunale veger	50 500	11 500	12 000	12 500	13 000	13 000
Veger gateløys	1 200	300	300	300	300	300
Mulighetstudie ny brannstasjon	100	500	100	-	-	-
Minnesmerke veteraner	200	-	200	-	-	-
Tennisbane	-	300	-	-	-	-
Div redn.utst., biler,samb.	6 800	450	1 350	1 650	2 450	1 350
Salg av næringsareal	-41 500	-8 000	-15 000	-15 000	-11 500	-
Klimatiltak	7 500	2 500	2 500	2 500	2 500	-
Byvekstavtale	8 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Erverv av restareal ved Ringveg Nord/Stokka	-	600	-	-	-	-
Riving og sikring Hegra	5 300	7 700	5 300	-	-	-
Ras og Erosjonssikring	4 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Kunst i det offentlige rom	-	-	-	-	-	-
Bergkunstsenter	8 900	-	-	8 100	800	-
Diverse utstyr/inventar Kimen	550	100	100	250	100	100
Maskinpark - Renhold	1 000	250	250	250	250	250
SUM Samfunn	342 660	72 430	186 880	94 230	36 770	24 780
SUM ikke-selvfinansierende	372 660	79 930	194 380	101 730	44 270	32 280

Økonomiplan 2024 - 2027	24-27	2023	2024	2025	2026	2027
Investeringsprosjekt, 1000 kr	Øk.plan	Nto INV	Nto INV	Nto INV	Nto INV	Nto INV
Lillemoen 2	80 000		40 000	40 000		
Boliger, jfr.boligsosial plan	71 000	30 000	30 000	20 000	10 500	10 500
Nye leiligheter Hegra bosenter	2 000		2 000			
Robuste boliger	-	7 000				
Utskifting bilpark	4 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Tomtemod. Boliger (selvk.)	-	4 500				
Solgte boligtomter	-2 300	-3 700	-1 000	-1 300		
Næringsarealer (selvkost)	7 200	1 800	1 800	1 800	1 800	1 800
Forebyggende avd. utstyr og bil	2 280	1 020	1 020	120	120	1 020
Vannverk (avg.fin)	234 000	57 000	35 000	159 000	20 000	20 000
Avløp(avg.fin)	84 000	22 000	22 000	22 000	20 000	20 000
SUM Selvfinansierende	482 180	120 620	131 820	242 620	53 420	54 320
SUM TOTALT	854 840	200 550	326 200	344 350	97 690	86 600

Fargekoding jfr. vedtak Økonomireglement K.sak 12/21 den 28.01.21

Rød – Behov og konseptutvikling Kalkyle 0. Usikkerhetsgrad +/- 30 %

Gul – Prosjektering Kalkyle 1. Usikkerhetsgrad +/- 20 %

Grønn – Gjennomføringsfase Kalkyle 2. Vedtatt budsjettramme

ENDRING I INVESTERINGER I FORHOLD TIL GJELDENE ØKONOMIPLAN

Endring fra gjeldende økonomiplan for perioden 2024 - 2027 til overstående investeringsplan omfatter for **ikke selvfinansierende** en økning på 31,4 mill. i perioden. Dette er knyttet til følgende:

- Universell tilpasning/utforming av bygg foreslås økt med 6 mill. i 2023 og 5 mill. i 2024. Dette er knyttet til tilbygg og tilpasning ved Skatval skole. Dette er basert på en foreløpig kalkyle, og tallene er følgelig beheftet med usikkerhet. Anbudsrunde vil gjennomføres høsten 2023.
- Halsen skole er økt opp i tråd med politisk sak 2023/3319-1 *Tilleggsbevilgning – ny Halsen barneskole*, og periodisert i tråd med betalingsplanen fra entreprenør slik den foreligger per i dag.
- I forbindelse med barnehage- og skolebruksplan er det lagt inn 1 mill. i 2024 knyttet til utredning/plan-arbeid.
- Det er økt opp med 1 mill. på utredning og videre bruk av Halsen sykeheim.
- Det er lagt inn 0,3 mill. til planlegging/utredningsutgifter i forbindelse med Barne- og avlastningsboligen, som har behov for rehabilitering av bygningsmasse.
- Mulighetsstudie ny brannstasjon er økt opp med 0,1 mill. i 2024.
- Brann og redning har behov for ny First responder-bil, og det er følgelig lagt inn 2 mill. til dette i 2026.
- Riving og sikring Hegra er økt opp med 1,8 mill. i 2024 på bakgrunn av ny kalkyle.

Endring fra gjeldende økonomiplan for perioden 2024 - 2027 til overstående investeringsplan omfatter for **selvfinansierende** en økning på 111,0 mill. i perioden. Dette er knyttet til følgende:

- Byggetrinn 2 av Lillemoen er ikke innarbeidet i budsjettet. Til sammen 80 mill. er nå lagt inn, fordelt med 40 mill. i 2024 og 40 mill. 2025.
- I tråd med sak 32/2023 er bevilgning til kjøp av boliger økt til 30 mill. i 2023. Videre foreslås det økt til 30 mill. i 2024 og 20 mill. i 2025.
- Det er behov for 2 mill. for å ferdigstille tre boenheter ved Hegra bosenter. Dette er lagt til 2024.
- Investeringer tilsvarende 137 mill. på vannverk er flyttet fra 2024 til 2025.

Det foreslås å legge frem en salderingssak høsten 2023, for å saldere følgende prosjekter i innværende års investeringsbudsjett:

- Økning på 6 mill. knyttet til universell utforming/tilpasning bygg, jfr. første kulepunkt på forrige side.
- Halsen skole økes med 10 mill., slik at budsjettert beløp blir i tråd med vedtak i sak 2023/3319-1.
- Det gjenstår noe utgifter knyttet til oppføring av omsorgsboliger Lillemoen, blant annet opparbeidelse av friareal. Det er derfor behov å innarbeide 7 mill. i budsjett 2023.
- Det er fattet politisk vedtak om igangsettelse av samspillskonkurranse for byggetrinn 2 av Lillemoen, men dette er ikke innarbeidet i investeringsbudsjettet. Det anslås å påløpe om lag 4 mill. i utgifter knyttet til detaljplanlegging, og dette beløpet foreslås derfor innarbeidet.
- Det er søkt om Husbankmidler i forbindelse med oppføring av Lillemoens første byggetrinn, og det anses som sannsynlig at vi vil få disse. Dette er ikke innarbeidet i budsjettet, og tilskudd på 18 mill. kan derfor salderes inn.
- Det er i vedtatt økonomiplan avsatt 15 mill. til oppgradering av eksisterende bygningsmasse ved Fosslia omsorgssenter. Dette beløpet var basert på et anslag/estimat, og det er behov for å øke dette beløpet med 6 mill. Denne økningen skyldes flere forhold, blant annet prisstigning, merutgifter knyttet til ventilasjon, klargjøring av bygget for velferdsteknologi, tilpasninger av SD-anlegg og adgangskontroll slik at dette korresponderer med system på ny bygningsmasse ved Fosslia. De nevnte 15 mill. var tidligere lagt under linjen «Fosslia omsorgssenter», men er nå skilt ut på en egen linje.
- Det foreslås innarbeidet 1,5 mill. til ombygging av lokalene som tidligere ble disponert av NAV. Dette er lagt under *Ekstraord. vedl./rep. bygg*.
- Det er behov for å innarbeide 0,6 mill. til ervervelse av areal ved Ringveg Nord. Dette for å sikre at arealet blir brukt iht. kommunens ønske/behov.

3.4.3 Nye låneopptak i perioden 2024-2027 basert på forslag til ny økonomiplan

Basert på kommunedirektørens forslag til økonomiplan får man følgende forslag til låneopptak i planperioden:

Beløp i tusen kroner	Øk-plan	2024	2025	2026	2027
SUM ikke-selvfinansierende	372 660	194 380	101 730	44 270	32 280
Bruk av disposisjonsfond	50 000	20 000	10 000	10 000	10 000
Bruk av lån ikke-selvfin.	322 660	174 380	91 730	34 270	22 280
SUM Selvfinansierende	482 180	131 820	242 620	53 420	54 320
SUM låneopptak	804 840	306 200	334 350	87 690	76 600

Korrigert for avdragsbetaling og inflasjon vil et beregnet bærekraftig nivå på årlige nye investeringer knyttet til ikke-selvfinansierende investeringer ligge på omtrent 55 mill. Totalt kan en da si at opptak av 322 mill. i planperioden vil måtte belaste driften da økte kapitalkostnader går på bekostning av andre driftskostnader. Økte renteforutsetning gjør at disse investeringene totalt sett vil medføre økt belastning for kommuneøkonomien i denne planperioden. I kapittel 3.3.5 er renteutviklingen synliggjort.

3.5 Lånegjeld

3.5.1 Lånegjeldens utvikling 2022 - 2027 fordelt på låneformål

Beløp i mill.kr	UB 2022	UB 2023	UB 2024	UB 2025	UB 2026	UB 2027
Brutto lånegjeld*	3 197	3 315	3 584	3 881	3 918	3 945
Herav startlån	609	659	704	744	794	839
Netto lånegjeld	2 588	2 656	2 880	3 137	3 124	3 106
Herav selvfinansierende	995	1 049	1 129	1 315	1 306	1 295
Herav ikke-selvfinansierende	1 593	1 607	1 751	1 822	1 818	1 811

*Eksklusive finansiell leasing husleie Kimen.

Det er utviklingen av ikke-selvfinansierende gjeld som påvirker driftsbudsjettene. I hele perioden ligger denne gjelden på et høyere nivå enn i dag. Vekst i ikke-selvfinansierende gjeld er bekymringsfullt og ikke bærekraftig på sikt. Vekst betyr at økte rente og avdragskostnader går på bekostning av andre driftsoppgaver.

3.6 Balanse og handlingsrom

3.6.1 Hovedoversikt økonomiplan

Forslag til budsjett og økonomiplan 2024-2027 er basert på en videreføring av økonomiplanen for 2023 til 2026 og endringer skissert i kapittel 3.6.2. Endringene skissert i kapittel 3.6.2 er i hovedsak en videreføring av en forsvarlig drift og ikke endringer/økninger i tjenestetilbud. Økningene som er beskrevet er knyttet til økt antall tjenestemottakere og for å drifte kommunen i henhold til lovkrav. Videre er det lagt inn høyere finanskostnader basert på forslag til ny investeringsplan 2024-2027 og høyere markedsrenter. Finanskostnader inngår ikke i driftsutgifter, men påvirker netto driftsresultat.

Hovedtall ny økonomiplan (tall i mill kr)	Bud 2023	Bud 2024	Bud 2025	Bud 2026	Bud 2027
SUM DRIFTSINNEKTER	2 525	2 608	2 610	2 610	2 610
SUM DRIFTSUTGIFTER	2 499	2 579	2 577	2 581	2 581
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	25	29	33	30	30
NETTO DRIFTSRESULTAT	13,9	0,1	9,9	2,8	1,9
Nto driftsresultat i forhold til dr.innt	0,6 %	0,0 %	0,4 %	0,1 %	0,1 %
Utbytte NTE	8	8	8	8	8
NETTO DRIFTSRESULTAT korrigert	5,9	-7,9	1,9	-5,2	-6,1

Grunnlaget for frie inntekter er beskrevet i kapittel 3.2.1-3. Øvrige driftsinntekter er en videreføring av vedtatt økonomiplan.

Grunnlaget for driftsutgifter er vedtatt økonomiplan med de endringer som er skissert i kapittel 3.6.2. Totalt er driftsutgiftene påplussert 63,6 mill i forhold til vedtatt økonomiplan. Som en forenkling er 80 % lagt til økte lønnsutgifter og resten lagt som økte sosiale utgifter. Detaljering vil skje i forbindelse med utarbeidelse av endelig budsjettforslag til høsten.

Netto driftsresultat kommer frem som brutto driftsresultat fratrukket resultat finans pluss motpost avskrivninger. Korrigert netto driftsresultat er tilsvarende null i hele planperioden.

Basert på dagens drift (økonomistatus pr april 2023 og prognose) er det et omstillingsbehov på omtrent 40 mill. for å kunne innfri ambisjonene i økonomiplanen. Så selv om kommunedirektør forslår økninger på 63,6 mill er det ytterligere 40 mill som skulle ha vært tilført driftsrammene for å få et realistisk budsjett gitt dagens produksjon/kostnadsnivå. Imidlertid forventes det at tiltak som settes inn for å tilpasse driften til vedtatte budsjettrammer vil få virkning fremover. For å oppnå et korrigert netto driftsresultat på 1,5 % i hele planperioden er det et ytterligere omstillingsbehov beregnet til 40 mill. kroner. Altså er det totalt et omstillingsbehov på omtrent 80 mill for å få en bærekraftig og robust økonomi for Stjørdal kommune i planperioden 2024 til 2027.

Detaljert oversikt:

Hovedtall ny økonomiplan (tall i tusen kr)	Bud 2023	Bud 2024	Bud 2025	Bud 2026	Bud 2027
Rammetilskudd	837 625	864 225	864 225	864 225	864 225
Inntekts- og formuesskatt	711 288	731 488	731 488	731 488	731 488
Andre overføringer og tilskudd fra staten	77 700	116 716	116 457	116 204	115 966
Overføringer og tilskudd fra andre	382 625	382 625	382 625	382 625	382 625
Brukerbetalinger	56 868	52 898	52 898	52 898	52 898
Salgs- og leieinntekter	458 636	459 849	461 849	462 849	462 849
SUM DRIFTSINNTEKTER	2 524 742	2 607 801	2 609 542	2 610 289	2 610 051
Lønnsutgifter	1 150 096	1 217 292	1 217 292	1 217 292	1 217 292
Sosiale utgifter	284 984	300 754	300 754	300 754	300 754
Kjøp av varer og tjenester	768 951	767 172	765 742	769 572	769 572
Overføringer og tilskudd til andre	173 443	171 923	170 923	170 923	170 923
Avskrivninger	122 000	122 000	122 000	122 000	122 000
SUM DRIFTSUTGIFTER	2 499 474	2 579 141	2 576 711	2 580 541	2 580 541
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	25 268	28 660	32 831	29 748	29 510
Renteinntekter	25 375	28 000	28 900	29 800	29 800
Utbytter	12 400	12 500	12 500	12 500	12 500
Avkastning kraftfond	1 200	2 000	2 300	2 600	2 900
Renteutgifter	-89 729	-105 937	-100 570	-100 975	-101 708
Avdrag på lån	-82 600	-87 168	-88 036	-92 881	-93 081
NETTO FINANSUTGIFTER	-133 354	-150 605	-144 906	-148 956	-149 589
Motpost avskrivninger	122 000	122 000	122 000	122 000	122 001
NETTO DRIFTSRESULTAT	13 914	55	9 925	2 792	1 922

3.6.2 Forslag endringer i driftsrammer

Fordeling endringer (sektor) tall i mill kr	Bud 2024	Bud 2025	Bud 2026	Bud 2027
Velferd:	61,7	61,7	61,7	61,7
Felles velferd (Ressurskrevende brukere)	2,9	2,9	2,9	2,9
Barnehage	6,0	6,0	6,0	6,0
Grunnskole	29,0	29,0	29,0	29,0
Forebygging og mestring	10,0	10,0	10,0	10,0
Bolig, arbeid og kvalifisering (Integrering)	10,0	10,0	10,0	10,0
Hjemmetjenesten				
Helse og omsorg	3,8	3,8	3,8	3,8
Samfunn:	1,9	1,9	1,9	1,9
Bydrift og infrastruktur	1,9	1,9	1,9	1,9
Kultur og næring	0,0	0,0	0,0	0,0
Areal og miljø	0,0	0,0	0,0	0,0

VELFERD:

Ressurskrevende brukere (RKB):

Anslag refusjoner RKB må legges på et lavere nivå for å bli realistisk. I dagens økonomiplan ligger det inne 62,9 mill. I 2022 var beløpet 50,7 mill. Det foreslås således at beløpet justeres ned til 60 mill. Dette er i det øvre leie i forhold til hva som er realistisk.

Barnehage: Beløpet i salderingen på 6 mill. videreføres i 2024. Dette skal dekke antall barn i tråd med en forutsetning om at antall barnehagebarn totalt vil gå ned.

Grunnskole: For å oppnå lærernorm og for å gjennomføre spesialundervisningen må rammen økes med 38,5 mill. for skoleåret 23/24. Imidlertid legges det inn en ambisjon om at både omfanget og antall timer til spesialundervisning går ned. Videre blir det langt færre elever fra skoleåret 24/25. Kommunedirektør foreslår en økning på 29 mill til sektoren.

Forebygging og mestring:

Barnevernsreformens formål er at kommunene har fått økt faglig og økonomisk ansvar. Målet med reformen er et bedre barnevern, der tiltakene skal tilpasses lokale behov økes med 10 mill.

Bolig, arbeid og kvalifisering:

Den generelle prisveksten i samfunnet i tillegg til økt bosetting har presset på økonomisk sosialhjelp økt. BPA vedtak utfordrer den økonomiske rammen. Økes med 10 mill.

Hjemmetjenesten:

Vedtaksrapportene opp imot årsverk, viser at en kan ha handlingsrom innad i sektoren. Det finnes ikke rom for tilføring av eksterne midler.

Helse og omsorg:

Kommunen merker allerede at det er en økende andel eldre. Det er mangel på heldøgns langtidsplasser i institusjon spesielt innenfor demensomsorg.

14.3.2022 i sak 22/2022 ble det vedtatt av kommunestyret at hele Halsen sykehjem skal flytte til Fosslia. I saken ble det tatt utgangspunkt i at hele Halsen sykehjem blir flyttet. Høsten 2022 ble det bestemt at 16 av plassene i Fosslia blir omdisponert til barne- og avlastningstjenesten. Det er press på institusjons plassene og det er behov for å åpne flere plasser ved Fosslia Omsorgssenter. Det må legges frem en ny sak ang flytting Halsen sykehjem. Det blir ikke i det omfang jmf sak 22/ 2022. Helse og Omsorg styrkes med 3,8 mill.

SAMFUNN:

Bydrift og infrastruktur:

Sektoren er trukket 1,9 mill i 2024 som følge av tidligere plan om å stenge Halsen sykehjem. Disse tilbakeføres som følge av videre drift.

Gjennom flere år har sektoren hatt en effektivisering ved at driftsbudsjettet ikke har vært kompensert med prisstigning på varer/tjenester. Prisøkninger for blant annet kommunale avgifter, forsikringer, materialer til egen drift, snøbrøytingsavtaler og lisenser/kontingenter er ikke kompensert i budsjettrammen. Dette går på bekostning av vedlikeholdet av de kommunale byggene hvis man skal holde budsjettrammen. Kommunedirektøren har ikke funnet rom for å øke rammen knyttet til disse forhold.

Kultur og næring:

Kommunedirektøren har ikke funnet rom for å øke rammen innen denne sektoren.

Areal og miljø:

Kommunedirektøren har ikke funnet rom for å øke rammen innen denne sektoren.

4 Arbeidet med kommunens hovedmål

Dette kapittelet synliggjør hvordan kommunen skal bygge opp under og gjøre nødvendige tiltak for å nå kommunens hovedmål. Kommuneplanens samfunnsdel er kommunens overordnede styringsdokument. Her fastsettes de langsiktige målene og strategiene for Stjørdal kommune. Samfunnsdelen gir retning for kommunens arbeid. Budsjett og økonomiplan, kommuneplanens arealdel og virksomhetsplaner for sektorene skal alle ta utgangspunkt i mål og strategier fastsatt i denne planen, slik at vi sammen bidrar til å gjøre Stjørdal til et godt valg for framtida.

4.1 Bolyst, effektivt planarbeid og næringsutvikling

Mål:

1. Ta hele kommunen i bruk, gjennom målrettet arbeid og tiltak som bidrar til vekst og tilflytting i alle våre lokalsamfunn.

Kritiske suksessfaktorer:

- Målsettingen gjennomsyrrer all tjenesteutøvelse, og ulike handlingsalternativ vurderes opp mot den effekt de vil ha for denne hovedmålsettingen.
- Stadige initiativ tas for nye tiltak som kan bidra til å nå denne hovedmålsettingen.

Måleindikatorer:

På lang sikt er det veksten i innbyggertall fordelt på kommunedeler og grunnkretser som forteller om man lykkes med denne målsettingen. På kort sikt vil man måtte vurdere om man er på riktig vei ut fra oppfyllelsen av de kritiske suksessfaktorene.

Mål:

2. Bygge en by i sentrum, gjennom fortetting, forsert og effektivt planarbeid, samt en utviklingsorientert holdning overfor næringslivet.

Handling/tiltak 2024-2027:

Kritiske suksessfaktorer:

- Målsettingen gjennomsyrrer all tjenesteutøvelse, og ulike handlingsalternativ vurderes opp mot den effekt de vil ha for denne hovedmålsettingen.
- Sørge for god samhandling og fremdrift iht politiske føringer i prosjekt «Stasjonsområdet» i tett samspill med Bane NOR.
- Stadige initiativ tas for nye tiltak som kan bidra til å nå denne hovedmålsettingen.

Måleindikatorer:

- På lang sikt er det utbyggingstakt og vekst i innbyggertall i sentrum av kommunen som forteller om man lykkes med denne målsettingen. På kort sikt vil man måtte vurdere om man er på riktig vei ut fra oppfyllelsen av de kritiske suksessfaktorene.
- Benchmarking av framdrift i reguleringsarbeid, samt omdømmeundersøkelser blant næringslivet kan også bidra til å belyse graden av måloppnåelse. Dette i den grad disse allerede forefinnes, eller om man lager nye.

4.2 Sosial bærekraft i organisasjon og samfunn

Mål:

3. Ha orden i økonomien gjennom overholdelse av tildelte budsjetttrammer, uten innføring av eiendomsskatt og levere gode tjenester innenfor disse.

Kritiske suksessfaktorer:

- Målsettingen gjennomsyrrer all tjenesteutøvelse, og ulike handlingsalternativ vurderes opp mot den effekt de vil ha for denne hovedmålsettingen.
- Stadige initiativ tas for nye tiltak som kan bidra til å nå denne hovedmålsettingen.

Måleindikatorer:

- Avvik i forhold til opprinnelig vedtatt budsjett på kostnadsområdene.
- Kvalitets- og tjenesteundersøkelser kan nyttes der hvor disse allerede er tilgjengelig, eller om man lager nye.
- Sykefraværstatistikk
- Avviksmeldinger i et fungerende og etablert avvikssystem

Mål:

4. Alle skal oppleve trivsel, trygghet mestring og tilhørighet

Kritiske suksessfaktorer:

- Målsettingen gjennomsyrrer all tjenesteutøvelse, og ulike handlingsalternativ vurderes opp mot den effekt de vil ha for denne hovedmålsettingen.
- Videreutvikle konseptet «Arrangementsby nr 1» slik at Stjørdal fortsatt blir en attraktiv by å gjennomføre større og mindre arrangementer med kommunens om støttespiller.
- Stadige initiativ tas for nye tiltak som kan bidra til å nå denne hovedmålsettingen.

Måleindikatorer:

- Utviklingen på antall nyetableringer og befolkningsveksten
- Brukerundersøkelser for å vite hva befolkningen generelt mener om sin trivsel, trygghet og tilhørighet
- Tett og god dialog med brukerne i sentrum, at tjenestene utvikles med brukernes involvering

4.3 Klima og miljø

Mål:

5. Stjørdal skal være en foregangskommune inne klima- og miljøtiltak.

Kritiske suksessfaktorer for nå dette målet i perioden:

- Målsettingen gjennomsyrrer all tjenesteutøvelse, og ulike handlingsalternativ vurderes opp mot den effekt de vil ha for denne hovedmålsettingen.
- Stadige initiativ tas for nye tiltak som kan bidra til å nå denne hovedmålsettingen.

Måleindikatorer for klima- og miljøarbeidet:

- Klimautslipp fra kommunal virksomhet reduseres over tid målt som utslippsintensitet mot valgte måleenheter, og man er på veg mot hovedmålet om 40% reduksjon i klimagassutslippene i 2030 (jfr. Klima- og energiplanen).
- Klima- og miljøtiltak planlegges for- og dokumenteres gjennomført for hvert enkelt hovedområde i kommunens årlige hoveddokument;

Klimabudsjett 2024 - 2027

Stjørdal kommune har vedtatt at det skal utarbeides et klimabudsjett som en del av økonomiplan og budsjett. Klimabudsjettet skal være et robust verktøy for planlegging og gjennomføring av klimatiltak i kommunen. Hvert hovedområde i kommunen er ansvarlig for å planlegge hvilke klimatiltak de skal gjennomføre de fire neste årene i budsjett og økonomiplan 2024 – 2027. Tiltakene skal rapporteres på årlig i årsrapporten.

4.4 Kommunikasjon som virkemiddel for å nå overordnede mål

Kommunikasjon er ikke et mål i seg selv, men et kraftfullt virkemiddel for nå organisasjonens overordnede mål. Stjørdal kommune skal legge til rette for en åpen og god kommunikasjon med sine ansatte, innbyggere, media og andre interessenter. Tilrettelegging av god informasjon om innbyggers rettigheter og plikter, hvem som tar beslutninger og hvordan hver enkelt kan være med og påvirke disse beslutningene, er et viktig demokratisk arbeid.

En stor kommunikasjonsjobb de neste årene kan oppsummeres i ett ord:

forventningsavklaringer. Vi må i langt større grad være tydelige på hva innbyggerne kan forvente av tjenester fra kommunen sin, og hva som ligger utenfor kommunens ansvarsfelt i en tid hvor gapet mellom innbyggers forventninger og kommunens muligheter til å møte disse blir stadig større.

Alle ansatte i Stjørdal kommune har et kommunikasjonsansvar, og gjennom blant annet arbeidet med en egen språkprofil, kurs i mediehåndtering, klart språk og lignende, skal vi styrke kommunikasjonskompetansen vår. Kommunens kommunikasjonssjef har et overordnet ansvar for organisasjonens kommunikasjonsarbeid.

5 Værnesregionen

5.1 Værnesregionen

Værnesregionen anses vellykket for deltakende kommuner, og både samarbeidet og samarbeidsområder skal utvikles i perioden. Det er en erkjennelse av at stordriftsfordeler må jaktes i en stadig mer presset kommuneøkonomi **og vanskelig rekruttering av essensiell kompetanse**, og her er samspill mellom kommuner en del av nøkkelen. I 2023 jobber vi nå med å forsøke å få inn Levanger kommune innenfor brannsamarbeidet.

Tett dialog både administrativt og politisk er en av nøklene til godt samarbeide og videreutvikling, og dette skal prioriteres fremover. Stjørdal kommune har stor tro på dette teknisk politiske samarbeide og vil bidra til en god utvikling også videre med stadig utvikling og evalueringer av samarbeidsavtalene. Kommunedirektøren som leder av vertskommunen føler et stort ansvar for fortsatt vekst og fremgang i Værnesregionen.

Det må nevnes at vi har stadig økende antall deltakende kommuner i Værnes Respons som er et flaggskip i samarbeidet, det er pr mai 2023 hele 17 kommuner i denne klyngen. Kommunedirektøren ønsker å styrke Værnes respons slik at tjenesten blir enda mere robust og minst like relevant for fremtiden og ser dette som en del av løsningen på de krevende demografiske endringene nevnt bl a i innledningen. Vi ser fortsatt stort potensiale for videreutvikling av tjenester innenfor helse og omsorg, og ikke minst vil vi jobbe for at flere kommuner tar del i samarbeidet i Værnes Respons.

6 Velferd

Velferd består av sektorene *Barnehage, Grunnskole med SFO, Forebygging og mestring, Bolig, arbeid og kvalifisering, Hjemmetjenesten og Helse og omsorg*. Området har totalt 1250 årsverk fordelt på 1675 ansatte og innbefatter bl.a. 1240 barn i barnehage, 3000 barn i grunnskole og 2000 brukere av pleie- og omsorgstjenester. (controller legger inn rette tall for 2023)

Vi er kjent med at i fremtiden er det endring i den demografiske utviklingen. Derfor må vi gjøre oppgavene annerledes, enn vi gjør i dag. Vi må samarbeide alle sammen og finne nye gode løsninger for å gi innbyggerne mulighet til å mestre livet sitt.

Alle sektorer på Velferdsområdet vil se nærmere på kampanjen Hodebra, som har som mål å øke helsekompetansen og inspirere flere til å gjøre gode valg for egen psykisk helse.

Velferd jobber etter prinsippet «Sammen om å få det til». Dette betyr at vi må samordne tjenestene. Det jobbes med en velferdsplan, som ferdigstilles våren 2024. Forebyggende plan setter tydelige krav til våre tjenester for barn og unge skal jobbe forebyggende, som gir rett hjelp til rett tid. Planen gir tydelige føringer i at innbyggerne skal ha lik tilgang på kompetanse og hjelp uavhengig av hvor de bor i kommunen. Hjelpen skal gis nærmest mulig innbyggeren og vi bruker LEON prinsippet (hjelp tilbys på lavest effektive omsorgsnivå). Innbyggerne skal få den rette hjelpen til rett tid, med mål om at innbyggerne blir sterk nok til å klare seg selv.

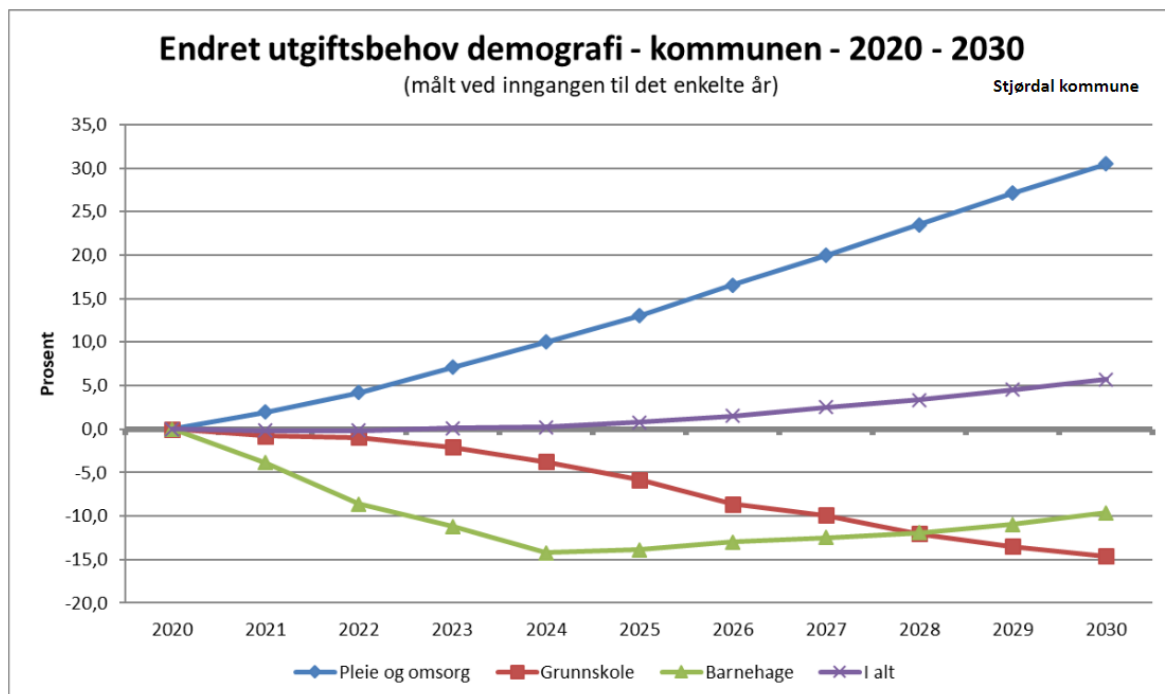
Velferd skal ha gode styringsdata, som gir handlingsrom til tjenestestyrte bemanning. Det skal jobbes for å ha gode tjenesterapporter i de tjenestene, som ikke er normstyrt. Vi skal ha gode funksjonelle læringsarena og omsorgsgivelser. Vi jobber for å ha et godt tverrfaglig lag rundt barnet, eleven og innbyggerne. Dette utfordres ved for små enheter.

Velferd skal ha kvalifiserte ansatte, heltidskultur og gode turnuser, slik at det er attraktivt å jobbe til oss. I velferdstjenestene er det rekrutteringsutfordringer og det er viktig å ha god «onboarding». Velferd skal ha mentorer i onboarding, som skal bistå nytilsatt til å mestre og bli trygg sin nye jobb. Dette skal settes i system.

Vi skal være utviklingsorientert, slik at vi kan møte morgendagens utfordringer med riktig tjenestekvalitet, god ressursutnyttelse og ta beslutninger innenfor vedtatte rammer og mål. Det må sees på et system for å ta i bruk restarbeidsevne og hindre utenforskap i vårt samfunn.

«Sammen om å få det til» krever at vi har journalsystem som effektivt bidrar til at vi får rett hjelp til rett tid, god samhandling og opplever inkludering av alle parter.

Hovedutfordringene for området fremover er demografisk utvikling, rettsliggjøring av tjenester, oppgaveoverføring og rekruttering. Tabellen under viser endringer i utgiftsbehov i barnehage, grunnskole og pleie og omsorg i perioden 2020-2030

I det følgende redegjøres det for utfordringer og muligheter i den enkelte sektor.

6.1 Barnehage

Sektor barnehage består av 10 kommunale barnehager, hvorav to er del av oppvekstsenter. I tillegg til kommunale barnehager, er det 12 private ordinære barnehager og 4 private familiebarnehager fra høsten 2023.

6.1.1 Endringer i rammebetingelser

Endring i barnehageloven fra 01.01.2022; Barnehageloven § 11: Etter bestemmelsens andre punktum skal kommunen «organisere oppgavene den har som barnehagemyndighet adskilt fra oppgavene den har som barnehageeier når dette er egnet til å ivareta tilliten til kommunens upartiskhet som barnehagemyndighet». Barnehagemyndighetens oppgaver er regulert i Lov om barnehager §10. Myndighetsrollen må derfor organiseres uavhengig av sektor barnehage, med plassering under kommunalsjef velferd. Det vil bli gjort en vurdering av oppgaveportefølje og eventuelt Værnesregionsamarbeid.

6.1.2 Status

Demografiske endringer viser at barnetallet i kommunen er nedadgående. Kommunen har full barnehagedekning, og en overkapasitet i enkelte kommunedeler. Kommunale

barnehagene har lite ledig kapasitet. Ledig kapasitet finner vi i området Fosslia - Husbymarka og i Forradal. Kommunale barnehager gir pr. august 2023 tilbud til ca. 46% av barn som går i barnehage. I 2023 kjøpte Stjørdal kommune Stjørdal Menighets barnehage. Læringsverkstedet Solkollen barnehage og Toppen familiebarnehager legger ned driften fra 15.08.2023. Det er behov for en ny barnehageplan for sektoren.

Barnehagene i Stjørdal driver innenfor bemanningsnorm og pedagognorm. Ansatte i barnehagene i Stjørdal har god kompetanse. Satsingen "Sammen om å få det til – styrket kvalitet" (Trygg før 3) videreføres. Regional kompetanseutvikling, Rekom, er et samarbeid i Værnesregionen. Tema "Ledelse av pedagogiske prosesser". Ny langsiktig plan for kompetanseutvikling i regionen skal utarbeides i 2023.

Stjørdal deltar i følgeforskningsprosjektet "IMBA-implementering av barnehagekvalitet" etter forskningsprosjektet «Trygg før 3», i regi av Regionalt kompetansesenter for barn og unge og RBUP øst og sør. Forskningen foregår ut barnehageåret 2023/2024.

Stjørdal, Trondheim og Malvik kommune samarbeider om en satsing for å forbedre kommunenes lovgivningsmessige og administrative tiltak for å følge opp rettighetene som følge av barnekonvensjonen, forbedre barnerettighetsperspektivet i forvaltningen og i den daglige praksisen ved våre enheter.

6.1.3 utfordringer og muligheter

Nedgang i barnetall i kommunen gir utfordringer i tilpassing av barnehagekapasitet. Overkapasitet på antall barnehageplasser i kommunen, er en økonomisk og budsjettmessig utfordring for sektoren. Kommunale barnehager får budsjett ut fra antall barn pr desember og august, og ut fra opptak av barn med rett til plass. Sektoren ønsker å se på muligheten/kostnaden med rullerende barnehageopptak.

Kvaliteten, størrelsen og funksjonaliteten på flere kommunale barnehagebygg utfordrer oss. Lav standard og liten størrelse på barnehagene i sentrumskjernen, krever tiltak for å møte dagens krav til utforming, fleksibilitet, kapasitet og dagens krav til tjenesten. Små enheter gir en mindre fleksibel utnyttelse av ressurser. Det er behov for en større sentrumsbarnehage, med mer fleksible lokaler som møter dagens krav til tilrettelegging for barns lek og aktivitet, tilrettelegging for barn med nedsatt funksjonsevne, arbeidsplasser for personale og møtefasiliteter som gir bedre muligheter for tverrfaglig samarbeid. Vi ønsker å se på muligheten for opprettelse av åpen barnehage i de samme lokalene. Midheim barnehage er 50 år i år. I Lånke er det gjennom flere år sett behov for en større barnehage, både på bakgrunn av antall søkere som ønsker plass i Lånke, og for å kunne redusere lekkasje til Malvik og Trondheim.

Sektoren deltar i Læringsmiljøprosjektet, i regi av U-dir, et samarbeid mellom skole/barnehage/PPT og Læringsmiljøsentret i Stavanger. Her deltar Fosslia barnehage, Lånke skole og Stokkan ungdomsskole. Etter det toårige prosjektet (2023-2025), vil kunnskapen spres til alle barnehager og skoler i kommunen.

Videreføring og videreutvikling av kvalitetsarbeidet "Sammen om å få det til – styrket kvalitet", som omfatter barnehagene, PPT og Fysio/ergoterapitjenesten fortsetter. Økt samarbeid mellom helsestasjonen og barnehagene er satt på dagsorden. Gjennom å styrke laget rundt barnet har vi mulighet til å jobbe bedre med det allmennpedagogiske i

barnehagene, og for de som trenger det; komme inn med riktig hjelp til riktig tid. Forebyggende plan gir oss et godt utgangspunkt for dette arbeidet.

Det er en utfordring med marginale driftsbudsjett for de kommunale barnehagene. En beregning i mai 2022, viser et driftsbudsjett på noe over 1000 kroner pr barn pr år. Kostpenger til barn og utgifter som går spesifikt til ansatte (forsikring, arbeidstøy m.m) er tatt ut før beregning. Summen skal dekke utgifter som leker inne og ute, lett inventar, forbruksvarer som leker og læringsmateriell, renhold og hygiene-artikler m.m.

6.2 Skole

Sektor grunnskole består av 2 oppvekstsentre (barnehage, barneskole og SFO), 8 barneskoler med skolefritidsordninger og 3 ungdomsskoler.

Pr. 01.10.2022 går det 2916 elever i kommunale skoler. Det går 247 elever i private skoler. Samlet elevtall i grunnskolen er pr. 01.10.2022 3163. Det er 8 færre elever enn foregående år.

Det er behov for en ny skolebruksplan.

6.2.1 Endringer i rammebetingelser

Rammebetingelsene er lagt i lov og forskrift; Opplæringsloven, læreplanen og nasjonal rammeplan for skolefritidsordninger, som ble innført fra og med 01.08.2022. En ny opplæringslov er under arbeid og skal etter planen bli innført fra skolestart 2024. Inntil ny lov er vedtatt, gjelder opplæringsloven av 1998 med forskrifter.

6.2.2 Status

Grunnskoleområdet med SFO jobber godt med å nå nasjonale og lokale mål som er satt. Områder som det er viktig å prioritere i tiden framover er innføring av **ny læreplan, forebyggende plan** og videre arbeid med **rammeplanen for SFO. Kompetanse for kvalitet**, som handler om videreutdanning for lærere og **DEKOM**; desentralisert kompetanseutvikling, som handler om etterutdanning og kompetanseheving for skoleledere og lærere og **Kompetanseløftet**, som handler om kompetanseheving for spesialpedagogikk og inkluderende praksis. Målgruppen er ansatte i barnehage- og skole, barnehage- og skoleeiere, ansatte i PP-tjenesten og andre tverrfaglige tjenester i kommunen. Vi jobber med implementering av **barnekonvensjonen og barns rett til å medvirke**. Et annet satsningsområde for Stjørdalsskolen er å sikre alle elever et **trygt og godt skolemiljø** og vi skal fra og med skoleåret 2023/2024 delta i Utdanningsdirektoratets **Læringsmiljøprosjekt**.

6.2.3 Utfordringer og muligheter

Skolene har slitt med å innfri lovpålagte oppgaver de siste årene. Utfordringene har i all hovedsak vært knyttet til om det har vært mulig å innfri kravene til lærernorm og vedtak om spesialundervisning. De økonomiske rammene som skal fordeles, har vist seg å være for knappe, og det har vært behov for å justere rammene gjennom saldering.

Skolene i Stjørdal har en høy andel elever som har vedtak om spesialundervisning, og omfanget er også stort når det gjelder antall timer med spesialundervisning. Vi må dreie ressurser fra spesialpedagogiske tiltak over til å styrke det allmenpedagogiske.

For å lykkes med arbeidet må vi se på hvilke tiltak som ivaretar den fleksibiliteten som er nødvendig med tanke på ansattressurser og riktig kompetanse. For å styrke det allmenpedagogiske er det viktig å prioritere flerfaglig samarbeid og tilrettelegge for inkluderende læringsfelleskap. Det er satt ned en arbeidsgruppe som skal se på hvordan vi skal få styrket det ordinære opplæringstilbudet, og derigjennom redusere andelen elever som har behov for spesialundervisning. Dette vil bli beskrevet i en egen sak når arbeidet i arbeidsgruppa er ferdigstilt.

Skolene har i svært liten grad oppdatert lærebøkene etter innføringen av ny læreplan i 2020. I 2022 ble denne posten styrket med 600.000 kr. Fornyng av alle bøkene vil ha en kostnad på knapt 12 millioner. Hvis denne posten ikke styrkes ytterligere, vil det ta svært lang tid før vi har fått fornyet læremidlene slik at de er i tråd med gjeldende læreplanverk. I tillegg til trykte læremidler vil det være behov for digitale lisenser. Behovet for digitale lisenser vil avta noe med større dekning av trykte læremidler.

Gjennom bedre tverrsektorielt og flerfaglig samarbeid og egen satsing innen sektoren er vi på god vei med å få til:

- Bedre samhandling og koordinering av tjenester i sammensatte saker. Vi må bygge lag rundt de barna som strever og familiene deres, og styrke arbeidet med tiltakstrappa i sektor forebygging og mestring
- En forbedring av det spesialpedagogiske systemet, slik at den spisskompetansen PP-tjenesten har, i større grad brukes på veiledning og støtte til ansatte i skolen i en elevsak før den henvises til nærmere utredning. Vi må hindre at ansatte i PP-tjenesten bruker mye av tiden sin til utredning, kartlegging og sakkyndig tilrådingsarbeid
- Styrking av det flerfaglige samarbeidet rettet mot barn som trenger det mest – tverrfaglig kompetanseteam, velferdsveilederne og barnekoordinator
- Å sette livsmestring på dagsorden og la barn og unge medvirke.
- Satse på innhold og tiltak i tilbudet for 6-åringene på 1.årstrinn – LEK som inngang til læring
- Utholdenhet i arbeidet med å få til varige endringer for bedre kvalitet i skolen gjennom ordningen «Desentralisert kompetanseutvikling – DEKOM» og Kompetanseløftet, som handler om spesialpedagogikk og inkluderende praksis
- Løfte kvaliteten og innholdet i SFO gjennom nasjonal rammeplan og lokal årsplan

6.3 Forebygging og mestring

Sektor forebygging og mestring består av enhetene helsestasjon/ skolehelsetjeneste, (re)habilitering og mestring, kompetanse og koordinering , barn- og avlastningstjenesten, VR

PPT og VR barneverntjenesten. Mange av enhetene og tjenestene i sektoren er en del av Værnesregionen.

6.3.1 Endringer i rammebetingelser

Sektoren jobber etter opplæring- barnevern- og helse og omsorgstjenesteloven.

Nasjonale føringer for sektoren er oppvekstreformen, ny barnevernslov, samarbeid om tjenester til barn, unge og deres familier (barnekoordinator), nasjonalt forløp for barnevern, leve hele livet, folkehelseloven, FNs barnekonvensjon og kompetanseløftet. Lokalt har vi fokus på handlingsveilederen for barn og unge, ungdata, tiltakstrappa for barn og unge, omsorgstrappa, HKH-rapporten, Omsorg 2036, boligsosial handlingsplan og habiliterings- og rehabiliteringsplan. Forebyggende plan er vedtatt og skal implementeres i 2023.

6.3.2 Status

Sektoren består av enheter som har forebygging og mestring som sitt hovedfokus.

Sektoren jobber etter LEON-prinsippet. Sektoren har som mål at innbyggere på Stjørdal skal få hjelp til å mestre eget liv med minst mulig inngripende tiltak.

Sektoren bruker verktøyene tiltakstrappa og handlingsveilederen. Dette er verktøy for alle ansatte som skal bidra til tidlig innsats. I tillegg er Velferdsveiledning etablert. Her skal ansatte og innbyggere ta kontakt for å få hjelp med sin sak.

Skal vi lykkes med forebygging og mestring er vi avhengig av at alle ansatte benytter verktøyene som er utarbeidet. Dette krever god implementering og kunnskap om verktøyene.

Sektor forebygging og mestring er en del av laget rundt innbyggeren og vi skal, sammen med andre tjenester og frivilligheten, bidra til at innbyggere i Stjørdal for å oppleve mestring og trygghet i sitt liv.

- Barn og avlastning opplever en stor økning i antall saker. Sakene er mer komplekse og sammensatte en før. Bygningsmassen som barn og avlastning i dag benytter, er ikke tilpasset det behovet tjenesten har. Det er behov for ny barne og avlastningsbolig.
- FNs barnekonvensjon- barns medvirkning er førende for vårt arbeid.
- Etablering av Barnevernsvakt i Værnesregionen. Det er hovedsakelig på grunn av bekymring for kvaliteten og sikkerheten særlig til de fire kommunene utenfor vertskommunen. Arbeidet blir konkludert i juni 2023 politisk.
- Arbeidstilsynet hadde i januar 2023 tilsyn ved lokalene til hjelpemiddelteknikerne i Bredablikkvegen 3, u.etg. Rapporten fra tilsynet pålegger kommunen store utbedringer av bygget som er kostnadskrevende. Lokaler til hjelpemiddelteknikere må tas med når man planlegger andre utbygninger evt. kjøp av egnede lokaler.
- Barnevern sitt utfordringsbilde er: Høyt arbeidspress på grunn av mer alvorlig og komplekse saker, hvordan komme tidligere inn og kunne sette inn riktig hjelp til rett tid, tilstrekkelig tiltaksvifte i nærmiljøet, stabilitet, tverrfaglig samarbeid og manglende samlokalisering.

- Oppvekstreformen gir kommunen et økt ansvar for barnevernet. Både faglig og økonomisk. Dette betyr at tjenestetilbudet må utvikles lokalt og at hele kommunen har et ansvar for barnevernet. Barn skal få hjelp i den kommunen de bor, og hjelpen skal gis tidlig. Det er satt ned en prosjektgruppe som skal se på dette. Dette vil også betinge at det er behov for boligmasse til aktuelle tiltak.
- PPT må jobbe tettere med skoler og barnehager. Økt fokus og større krav til førhenvisningsfasen. Målet er å dreie ressurser fra spesialpedagogikk og spesialpedagogisk hjelp til å styrke det allmennpedagogiske. PPT skal styrke sin kunnskap om systemrettede tiltak. I tillegg skal tjenesten, gjennom sitt verdisyn, kunnskap og arbeidsmåter, i større grad ha fokus på barn og elevers muligheter, fremfor begrensninger.
- Velferdsveiledning gjør det enklere for innbyggere og ansatte å ta kontakt for å få hjelp. Man har utarbeidet struktur for tverrfaglige møter og komplekse saker. Delegasjon av barnekoordinator er lagt til velferdsveiledning.
- Tjenester som jobber med barn og unge er i utredningsfase for etablering av Ung Arena, som er et lett tilgjengelig og helhetlig tverrfaglig lavterskeltilbud med fokus på psykisk helse og rus, for barn og unge 12-25 år. Forprosjektet sees i sammenheng med andre endringer innen psykisk helse- og rus for målgruppen. Det er en økende bekymring for barn og unges psykiske helse.
- Jordmortjenesten består av 2 årsverk. Ved hjelp av styrking midler fra helsedirektoratet ,1 årsverk, har man en helhetlig svangerskapsomsorg. Dette må videreføres. Tjenesten er et viktig forebyggende og risikoreduserende tiltak.
- Det jobbes kontinuerlig med å utvikle og forbedre forvaltningspraksis. Det er fokus på samhandling mellom forvaltningskontoret og utøvende tjenester. Målet er at innbyggerne skal mestre sitt eget liv og bo lengst mulig hjemme.
- Det er behov for å øke og tilpasse investeringsramme for kommunale boliger. Det er et økende behov for både ordinære kommunale utleieboliger, hybler og spesialtilpassede boliger. Dette på grunn av økt flyktningestrøm, økende antall vanskeligstilte på boligmarkedet, økende antall barnevernsaker, bostedsløshet m.m.
- Rehabilitering og habilitering har forebyggende effekt på flere nivåer og til kommunens innbyggere i alle aldre. Resultatet tiltakene har betydning for mestring og livskvalitet til innbyggeren, utsetter/unngår kostnader for kommunen, og bringer inntekt til kommunen. Dette er i samsvar med "leve hele livet" som handler om at eldre skal få bedre hjelp og støtte til å mestre livet.
- Velferd forvalter mange lovverk og man må ha høy juridisk kompetanse i forvaltningen, kompleksiteten i sakene på velferdsområdet viser at behovet for jurist er stort.

6.4 Bolig, arbeid og kvalifisering

Sektor Bolig, arbeid og kvalifisering består av:

Bo- og veiledningstjenesten som yter praktisk bistand, opplæring, helsetjenester, aktivitet, støtte og hjelp til personer over 18 år med ulike former for funksjonshindringer.

Psykisk helse og rus som identifiserer, utreder, behandler og følger opp personer med psykisk sykdom eller rusmiddelavhengighet.

Integreringsenheten som arbeider for inkludering av innvandrere i samfunnet gjennom bosetting av flykninger, opplæring, kvalifisering og forebygging av rasisme.

NAV Værnes som leverer både kommunale og statlige arbeids- og velferdstjenester i kommunene Stjørdal, Meråker, Selbu, Frosta og Tydal.

6.4.1 Endringer i rammebetingelser

Det har de siste årene vært fokus på at funksjonshindrede i Norge ikke har fått oppfylt sine rettigheter. Stortingsmelding nr. 8 (2022-2023) Menneskerettigheter for personer med utviklingshemming og NOU 2023: 13 På høy tid, kommer med en rekke anbefalinger og forslag til tiltak som er retningsgivende for Bo- og veiledningstjenesten sitt arbeide.

Regjeringen vil endre dagens ruspolitikk og skal gjennomføre en forebyggings- og behandlingsreform som vil komme som en stortingsmelding i løpet av 2023. Det pekes blant annet på at det må legges til rette for økt medvirkning, at det er behov for en samordnet innsats på tvers av tjenester og at det er en uklar oppgave- og ansvarsfordeling mellom kommune- og spesialisthelsetjenester.

15. juni 2022 trådte tilpasninger i Introduksjonsloven i kraft. De midlertidige reglene gjelder kun fordrevne fra Ukraina som bosettes i kommunen. Endringene medfører økonomiske og administrative konsekvenser for både Integreringstjenesten og NAV Værnes da det forventes at Ukrainere skal lære seg norsk og være ut i arbeidslivet innen ett år.

I budsjettet for 2023 prioriterer regjeringen unge som står utenfor arbeid og utdanning. Ungdomsgarantien skal sikre at unge som trenger hjelp til å komme i arbeid, får tidlig innsats og tett oppfølging så lenge det er nødvendig. Økte bevillinger skal brukes til å ansette flere veiledere ved NAV-kontorene, slik at unge under 30 år som trenger hjelp til å komme i arbeid, får tett og god oppfølging.

6.4.2 Status

Bo- og veiledningstjenesten ser en betydelig økning i ungdom med ulike former for utviklingsforstyrrelser, sammensatte lidelser og alvorlige helsetilstander. Personer med utviklingshemming utvikler nå de samme livsstilssykdommene som befolkningen for øvrig, og har behov for økt bistand i takt med økende alder.

Psykisk helse og rus opplever en økning i komplekse saker og i antall unge med psykiske vansker og / eller rusproblemer og eldre med alvorlig alkoholavhengighet. Mangel på kapasitet i spesialisthelsetjenesten gir økt press på de kommunale tjenestene; alvorlig syke får avslag på innleggelse og behandlingstiden er kort.

Flyktningssituasjonen øker presset på både Integreringstjenesten og på andre berørte tjenester som barnehage, skole, helse, bolig og NAV. Aldri før har kommunen bosatt så mange flykninger på så kort tid, noe som har ført til stort tidspress og behov for rask

omstilling. Det er bosatt mange som har behov for psykososial oppfølging og det er bosatt mange eldre ukrainere, en gruppe kommunen har lite erfaring med fra tidligere.

Nav Værnes har en høy andel av unge uføre, høy andel langtidsledige og mange unge sosialhjelpsmottakere i alderen 18-24 år. Det har over flere år vært et høyt antall barn i familier som mottar sosialhjelp, og denne utviklingen har fortsatt. Mange står langt unna arbeidslivet på grunn av mangel på samsvar mellom bedriftenes behov og kompetansen til de som står lengst unna arbeidslivet.

6.4.3 utfordringer og muligheter

Bolig:

Den nasjonale strategien for den sosiale boligpolitikken er at flere skal kunne eie sin egen bolig - og at leie skal være et trygt alternativ. Framskaffelse av nok og riktig boligmasse er pr. i dag en utfordring med en økende bosetting av flyktninger og et allerede presset boligmarked. Den største utfordringen er boliger til personer med manglende boevne og til bostedsløse. Kommunen har en målsetting om at flere skal komme i posisjon til å kjøpe egen bolig. Det må i perioden arbeides med:

- Øke årlig investeringsramme på 10.5 mill.
- Utarbeide strategi for bygging av flere og mer rimelige boenheter- fra "leie til eie"
- Ferdigstilling av Lillemoveien byggetrinn 2 i løpet av første tertial 2025
- Planlegging for en omsorgsbolig i samme størrelsesorden og etter samme konsept som Lillemoveien 1 med ferdigstilling i 2030. 1-2 avlastningsplasser til voksne bør knyttes til boligen for å gi økt kapasitet til Barne- og avlastningstjenesten. Det bør planlegges for bygging av ny omsorgsbolig til målgruppen hvert 5 år
- Det bør sees på andre og nye løsninger for boliger og samlokalisering av ulike brukergrupper (unge, unge voksne, eldre og personer med funksjonshindringer)
- Etablering av treningsleiligheter/ hybler til unge og unge voksne som sliter med psykiske vansker og/ eller rusmiddelavhengighet
- Behov for flere nødboliger til bostedsløse
- Det planlegges for 5 frittliggende småhus/ robuste boliger i Heyerdalsveien. Dette arbeidet starter i slutten av 2023/ begynnelsen av i 2024.
- Det er behov for oppgradering av omsorgsleiligheter i Yrkesveien 6 og Stjørdal aktivitetssenter
- Det er behov for å styrke ambulerende tjeneste slik at flere funksjonshindrede kan bo der de selv ønsker og redusere behov for heldøgns tjeneste
- Bidra til at alle nye bygg har universell utforming

Arbeid og kvalifisering:

Mange står utenfor utdanning og arbeid. I Stjørdal er 19 % i aldersgruppen 20-29 år i dag i utenforskap, dvs uten jobb og ikke i utdanning. Dette er personer som har stått lenge

utenfor arbeidsmarkedet eller som aldri har vært i arbeid. For å forebygge og motvirke utenforskap er det behov for:

- Økning av antall veiledere ved NAV Værnes for rask kvalifisering av flyktninger til arbeidslivet samt oppfyllelse av ungdomsgarantien
- Flere varig tilrettelagt arbeidsplasser (VTA) og flere arbeidsplasser i ordinær bedrift (VTO)
- Implementering av prosjekt Dagsverket (forutsatt resultatoppgjøret)
- Videreføring av prosjekt "Sammen om jobbskaping" og fast ansettelse av innvandrerkvinner
- Variert og godt aktivitetstilbud til alle brukergrupper – ta i bruk Nyby- en plattform for ressursamarbeid
- Tilrettelegge for praksisplasser i kommunale enheter for de som står lengst unna arbeidslivet i samarbeid med Ole Vig videregående skole

Kompetanse og rekruttering:

Vi opplever et økende problemer med tilgang til nødvendig arbeidskraft. For å beholde og rekruttere arbeidskraft må vi finne nye og andre måter å arbeide på. Det er behov for:

- Økt bruk av digitale verktøy og andre velferdsteknologiske løsninger for å frigjøre personalressurser til andre oppgaver. Det er ønske om investering av varslingsystemet Hepro i Yrkesveien 6 for trygging av ansatte. Dette vil kreve investeringer inneværende år og i årene fremover
- Se på nye måter for oppgavefordeling i tjenestene, knapp fagkompetanse må brukes der den trengs aller mest
- Samarbeid med Forebygging og mestring for å rekruttere og beholde kommunepsykologer
- Økt samarbeid mellom enhetene om bruk av kritisk kompetanse
- Systematisk arbeid for å motvirke utenforskap og sikre regionens næringsliv riktig kompetanse

Tjenesteutvikling:

Flere brukere enn tidligere har komplekse og sammensatte behov og mange krever tett oppfølging fra flere tjenesteområder samtidig. Det er behov for:

- Opprette en tjeneste for personlig assistanse og praktisk bistand. Mål om økt kvalitet og bedre ressursutnyttelse
- Opprette egen stilling for kontroll, styring og samarbeid med private leverandører
- Økt samarbeid med sosiale entreprenører for gode og innovative løsninger
- Videreføring av prosjekt "Team" i Psykisk helse og rus

- Øke kapasitet i Integreringstjenesten og andre enheter grunnet økning i antall flyktninger
- Bedre tverrfaglig samhandling, særlig i overgangene fra barn til voksen
- Å få på plass et godt journalsystem og samhandlingsløsning for intern og ekstern kommunikasjon

6.5 Hjemmetjenester

Sektor Hjemmetjenester består av Skatval bosenter, Hegra bosenter, Lånke bosenter og Stjørdal bosenter, til sammen 134 leiligheter. Hegra, Skatval og Lånke har en ambulerende tjeneste i tillegg til bosenter.

Halsen sone er en enhet med ambulerende tjeneste i sentrum og som er soneovergripende på natt. Ambulerende tjenester er mottaker for alle trygghetsalarmer hele døgnet. Alle enheter har nå en fagkoordinator, denne funksjon ble etablert i oktober 2022.

6.5.1 Endringer i rammebetingelser

Kvalitetsreform "Leve hele livet" og Omsorg 2036

NOU Tid for handling – personell i en bærekraftig helse og omsorgstjeneste.

6.5.2 Status

Halsen sone er den største enheten innenfor sektor Hjemmetjenester. Enheten har ca. 280 brukere som mottar tjenesten helsehjelp pr uke. Antall brukere som mottar praktisk bistand er ca. 124 brukere. Totalt antall brukere 497 brukere som har et vedtak på ulike tjenester. Det er et stort press på tjenesten.

Hegra sone har en økning av antall brukere, mange bor i sin egen bolig og enheten har et stort geografisk område Skjelstadmark, Forradal, Flora og Sørsidevegen til Mæhlen bru. Hegra bosenter er 20 år i år.

Skatval sone har en stabil tjenesteproduksjon. Enheten har et stort geografisk område, Langstein og til Kvislabakken. Skatval bosenter har 33 leiligheter og brukere som får tildelt leilighet bør ikke ha et stort hjelpebehov på grunn av uhensiktsmessig bygningsmasse.

Lånke sone har et bosenter med 16 leiligheter og ambulerende tjenester. Det er 1 nattevakt som har ansvar for 16 brukere, viktig at brukere tildeles plass etter funksjonsnivå "riktig bruker på rett plass".

Stjørdal bosenter er det største bosentret i Stjørdal kommunen med 50 leiligheter. Det er flere yngre brukere med ulike utfordringer og stort behov for tjenester. Psykisk helse og rus har 8 leiligheter ved bosentret med egen base for ansatte. Fides er en aktør inne på bosenteret, de bistår med ulike praktiske arbeidsoppgaver.

6.5.3 Utfordringer og muligheter

Utfordringer:

- Hjemmetjenesten gir helsehjelp og andre tjenester etter vedtak. Kort liggetid ved sykehus og færre korttidsplasser kan medføre at Stjørdal kommune får bot pga. "overligger".
- Hjemmetjenesten har ikke en bemanningsnorm, det gjelder både ambulerende tjenester og ved bosentrene. Det er viktig å få til gode tjenesterapporter.
- Flere ansatte har sluttet de senere årene på grunn av høyt arbeidspress. Halsen sone har behov for flere årsverk for å ivareta brukere som bor hjemme.
- Rekruttering er en vesentlig utfordring. Stor utfordring for å rekruttere og beholde sykepleiere og helsearbeidere. Det er utarbeidet en tiltaksplan for å rekruttere og beholde sykepleiere.
- Alle bosentrene må ha et beboernett på grunn av ulike teknologiske kommunikasjonsformer med pårørende og nærmeste familie og bruk av velfersteknologi.
- Lånke bosenter er et mindre bosenter med 16 bokollektiv. Det er 1 nattevakt og det medfører at brukere må flyttes til en annen enhet hvis hjelpebehovet forverres betraktelig på natt. Det er ikke bærekraftig pga byggets størrelse.
- Behov for nye plasser for brukere med alderspsykiatri, ca. 4-6 plasser.
- Behov for økte rammer for inventar og utstyr ved bosentrene, behov for industrimaskiner av god kvalitet (vaskemaskin, tørketrommel, kombidamper, ulike kjøkkenmaskiner m.m.).
- Det er behov for tildelingskriterier på alle tjenester, det er forutsigbart for ansatte og innbyggerne i Stjørdal kommune.

Muligheter:

- Stjørdal kommune har samarbeidsavtale med Nord Universitet vedrørende sykepleie- og vernepleierutdanningen.
- Stjørdal kommune samarbeider også med Ole Vig og Aglo Videregående skole. Vi ønsker å være en attraktiv sektor for å rekruttere studenter og elever etter endt utdanning, men omliggende kommuner kan friste med høyere lønn.
- Sektor hjemmetjeneste har et prosjekt "Hjemmetjenester 2030", enhetslederne er i prosjektgruppa og prosjektet ferdigstilles på slutten av året. De ser på bl.a oppgavefordeling og hvordan hjemmetjenesten kan organiseres i fremtiden.
- Velferdsteknologi er et fokusområde fremover. Det kommer stadig nye teknologiske løsninger. Behov for økte rammer for innkjøp av teknologi.
- Demografiske data viser at Stjørdal kommune får flere eldre og flere brukere med kognitiv svikt. Det er nødvendig å omgjøre bosenter/bokollektiv til institusjonsplasser. Det er ønskelig å starte med Stjørdal bosenter, men det er en kostnad av innkjøp av utstyr, inventar og tilsynslege.
- Utvide Hegra bosenter med 3 leiligheter, det må bygges utvendig lagerrom.

- På sikt er det behov for et nytt sykehjem. Der er ønskelig med et flerbrukshus eller generasjonsboliger som kan inneholde barnehage, elever/studenter, småbarnsfamilier og eldre. Leilighetene kan leies og noen leiligheter kan være institusjon.

6.6 Helse og omsorg

Helse og omsorg består av 3 kommunale enheter; Halsen sykehjem, Fosslia omsorgssenter og korttids- og rehabiliteringsavdeling. Sektoren har også to Værnesregionenheter: VR Legevakt og VR DMS. I tillegg til dette har sektor overordnet ansvar for fastlegeordningen.

6.6.1 Endringer i rammebetingelser

NOU 2023:4 Tid for handling. Personellet i en bærekraftig helse- og omsorgstjeneste.

6.6.2 Status

Fosslia omsorgssenter flyttet inn i nye lokaler 1.11.2022 å vurderes å ha gitt et stort løft til demensomsorgen. Sommeren 2023 vil bygging av de skjermede enhetene være ferdig, og det vil bli tatt i bruk 56 demensplasser. Totalt har Fosslia omsorgssenter 104 plasser hvorav 56 plasser tas i bruk i år. Av de resterende 48 plassene er det 40 ordinære demensomsorgsplasser og to enheter med 4 plasser for skjermet enhet, det vil si personer med utagerende adferd. Det er pr. i dag ikke budsjettmidler til å bemanne de nye plassene.

Korttids- og rehabiliteringsavdeling i Helsehuset har vært i bruk i 2 år. Beleggsprosenten i Helsehuset er nær 90%. Enheten har fått 2 fagkoordinatorer noe som har gitt en god flyt i driften. 4 av plassene i korttid- og rehabiliteringsavdeling er utleid til St Olavs.

VR DMS driftes godt og kvaliteten på tjenesten er høy. Tjenestene i poliklinikkene er meget populære, og Levanger sykehus har allerede oppbemannet hørselsklinikken med en ekstra audiograf. VR DMS har 19 sengeplasser, 4 av disse er solgt til St Olavs. Totalt 8 plasser er utleid til St Olavs og VR DMS koordinerer alle disse plassene.

VR legevakt har en ny enhetsleder som startet høsten 2022. Enheter har lavt sykefravær og leverer høy tjenestekvalitet med erfarne sykepleiere.

Enhet helse har jobbet godt for å rekruttere fastleger i kommunen. 3 nye fastleger starter i kommunen i 2023

14.3.2022 i sak 22/2022 ble det vedtatt av kommunestyret at Halsen sykehjem skal flytte til Fosslia, dette må vurderes på nytt pga press på institusjonsplasser. Ny politisk sak høst 23. Kommunen har mottatt tilstandsrapporten som fastslår at byggmassen i Halsen sykehjem er utdatert. Kommunedirektør har etablert en tverrfaglig gruppe som skal kartlegge og diskutere hvilke tverrsektorielle behov et nytt bygg skal ha og se på tilskuddsordninger i Husbanken.

6.6.3 utfordringer og muligheter

Generelt

I formannskap den 16.3.2023 i sak 21/2023 ble det orientert om utfordringer og muligheter i sektor helse og omsorg. De generelle utfordringene er knyttet til økende antall eldre som trenger heldøgnsomsorg, bemanning, overtid og forventningsgapet mellom det kommunen klarer å levere og det som pårørende forventer av tjenester.

Grunnbemanningen i institusjonene er lav. Pasienter som får tildelt institusjonsplass har dårligere helse enn tidligere, og mange har omfattende pleiebehov. Det er også økende tendens til at pasienter er mer utagerende og behov for en til en bemanning.

Det er behov for en omfattende gjennomgang av arbeidsoppgaver i enhetene for å sikre at ansatte gjør oppgaver knyttet til sin realkompetanse. Det må sees på en plattform for ressursamarbeid- som f.eks NYBY som har fokus på å frigjøre tiden til helsepersonell til de rette oppgaver.

Fosslia omsorgssenter

Kommunestyre vedtok den 24.3.2022 å flytte Halsen sykehjem midlertidig til Fosslia. Flyttingen medfører at kommunen totalt får færre institusjonsplasser. Dette vil skape press på plasser og krever streng prioritering ved tildeling av institusjonsplasser. Dette vedtaket må evalueres og ny politisk sak høst 23.

Det er satt i gang en utredning for å utarbeide en helhetlig plan for fremtidens institusjonsplasser. Det er behov for å øke bemanningen og de økonomiske rammene for Fosslia. Det vil ikke være mulig å ta i bruk de nye plassene i Fosslia omsorgssenter, da det mangler ca. 35 millioner til drift.

Korttid-og rehabiliteringsavdeling

Korttids og rehabiliteringsavdeling har mange ulike typer pasienter. Erfaringen viser at det er behov for å større legestilling i enheten på grunn av at pasientgruppen har mer komplekse sykdommer enn man tidligere antok.

VR DMS

VR DMS har en plan om å utvikle nye tjenestetilbud. Det vil bli lagt frem en politisk sak i løpet av høsten 2023 for å orientere om planene. Journalsystem VR DMS bruker i dag er

utdatert og mangler mange vesentlige moduler for å kunne brukes effektivt. Ettersom Stjørdal kommune har vedtatt å utsette beslutning valg av journalsystem har VR DMS behov for en alternativløsning i påvente av det endelige journalsystemet. Det er mer prekært for VR DMS andre på grunn av tett samarbeid med spesialist helse tjenesten.

VR Legevakt

Det er behov for å anskaffe en ny legevaktbil som kan brukes i forbindelse med når legevaktlege må rykke ut til hjemmebesøk. I dag brukes det delvis egne biler og delvis ambulanse til denne type besøk.

Enhet Helse

Fastlegeordningen virker å ha blitt stabilisert i Stjørdal. Det vil fortsatt være en del utfordringer med at mange av kommunens fastleger er i et spesialiseringsforløp. Spesialiseringen innebærer at man på et tidspunkt må tjenestegjøre 6-9 måneder i spesialisthelsetjenesten. Det vil i fremtiden være behov for å ta høyde for at minst 2 fastleger vil være fraværende pga. dette i årene som kommer, hvilket utløser et vikarbehov. En vikar (fra vikarbyrå) vil medføre en netto kostnadsøkning på ca. 2,2 mill. per år. Det er da tatt høyde for spart basistilskudd og inntekter vikaren måtte generere.

Halsen sykehjem

Tilstandsrapporten som kommunedirektøren har mottatt har vært tydelig i at Halsen sykehjem har overgått forventet levealder. Det er behov for nytt bygg eller omfattende rehabilitering. Kommunedirektør har etablert en gruppe som skal se på hvilken plassering som er mest hensiktsmessig for et nybygg og hvilke funksjoner det vil være behov for å ha i bygget. Det vil være behov for midler for en ekstern ressurs som leder arbeidet.

7 Samfunn

Område Samfunn består av sektorene Areal og miljø, Bydrift og infrastruktur, og Kultur og næring. Fra april 2023 er sentralkjøkkenet flyttet fra fagstaben og lagt til Kultur og næring, mens biladministrasjonen er lagt til Bydrift og infrastruktur. Samfunn har en fagstab med kompetanse innen eierskap, samfunnsplanlegging, juridisks rådgiving, folkehelse, klima/miljø og miljørettet helsevern.

For å få gjennomført strategiene («Slik skal vi gjøre det») i kommuneplanens Samfunnsdel vil vi ha søkelys på følgende områder:

Effektiv produksjon/drift/forvaltning

- Riktig og nok kompetanse
- Proaktiv planlegging og handling for å hindre å være på etterskudd
- Utarbeide og følge et mål bilde for en «teknisk plattform»
- Gode rutiner og system sikrer kvalitet og effektivitet

Ivareta investeringene i kommunens bygg og anlegg

- Utrede eierskapsmodell og utarbeide en eierstrategi
- Sikre ressurser til planlagt vedlikehold i henhold til en vedlikeholdsplan

Legge til rette for lokalt kultur- og næringsliv

- I arbeidet med kommuneplanens arealdel (KPA) sikres forutsigbarhet for næringslivet ved at riktig virksomhet plasseres på rett sted
- Være en støtte for frivilligheten (lag, foreninger, organisasjoner) og arrangører

Planer som solide verktøy

- Kommuneplanens samfunns- og arealdel legges til grunn i arbeidet i Samfunn
- Knytte utfordringsbildet til plan og handling gjennom kommunens planstrategi
- Sikre juridisk grunnlag i planverk
- Klima, miljø og folkehelse legges til grunn i alt planarbeid
- Medvirkning og åpne prosesser gir færre klager og bidrar til at planer blir gjennomført

God samhandling med Velferd

- Tverrfaglighet sikrer riktig kvalitet
- Sikre at offentlige bygg er tilpasset framtidens behov
- Sikre at vi gjør de riktige prioriteringene da det tar 10 år fra en god ide til «ordføreren klipper snoren»

7.1 Bydrift og infrastruktur

Sektor Bydrift og Infrastruktur skal være en viktig bidragsyter i å ta hele kommunen i bruk gjennom målrettet arbeid og tiltak som bidrar til vekst og tilflytting i alle dets lokalsamfunn, (eksempel nye Halsen Barneskole). Videre skal vi være med på å bygge en by i sentrum gjennom fortetting, med en fremtidsrettet plan for infrastruktur (eksempel hovedplan VA og plan for reservevannforsyning) forsert og effektivt planarbeid, samt en utviklingsorientert holdning ovenfor næringslivet. Sektoren skal også være en viktig bidragsyter for at Stjørdal skal være en foregangskommune på klima og miljø.

7.1.1 Endringer i rammebetingelser

- Vesentlig prisvekst på leverandører og tjenester
- Større forventninger til kommunale veiers kapasitet og kontroll av disse
- Spredt bebyggelse i kommunen, sammen med fortetting
- Press på driftsmidler

7.1.2 Status

Sektoren ble etablert 1. juni 2021. Sektoren betjener kommunen i sin helhet og har i tillegg samarbeid med Selbu og Meråker kommune innen brannarbeidet, Værnesregionen Brann- og redningstjeneste. Sektoren har en ramme på 169,5 årsverk fordelt på de 5 enhetene. De består av de 5 enheter – Bygg, VA, Renhold, Veg/park/idrett og Værnesregionen Brann- og redningstjeneste.

7.1.3 utfordringer og muligheter

Enhet Veg, park og idrett

- Status (Styrker og svakheter)
  - Styrker:
    - Stjørdal har beholdt en egen driftsorganisasjon på veg og park, og er ikke avhengig av å kjøpe alle tjenester.
    - God fagkompetanse på fagarbeidere
    - God lokalkunnskap
    - God dekning på idrettsanlegg ift etterspørsel
    - Startet modernisering av gatelysnettet
    - Enheten er i gang med digitalisering og effektivisering
  - Svakheter:
    - Underdimensjonert driftsorganisasjon i forhold til oppdragsmengde
    - Enhetsadministrasjonen er svært underdimensjonert i forhold til krav og forventninger både internt og eksternt
    - For lite utviklede vedlikeholdsplaner, gjør driften uforutsigbar og
    - Underbemannet for å opprettholde drift av idrettshaller og svømmehall
    - Behov for investeringer på utstyr
    - Ikke kontroll på vedlikeholdsetterslep på veger og bruer
- Utfordringer og muligheter
  - Utfordringer
    - I svært liten grad gjennomført klima og miljøtiltak, krever utbygging av infrastruktur sammen med anskaffelser
    - Ekstremvær
    - Driftsstasjon
    - Deponier
    - Arrangementsby1
  - Muligheter
    - Større grad av samdrift mellom enheter i sektoren
    - Utarbeidelse av normer vil redusere utfordringer
    - Interkommunalt samarbeid

Enhet Bygg

Lønns og prisvekst de siste par årene er ikke hensyntatt i budsjettene, og dette slår ut negativt i form av reduserte driftsbudsjetter som skal ivareta en stadig økende portefølje.

Vi ser fortsatt et stort potensial i energieffektivisering av byggene. Energiprisene øker, og det er lite sannsynlig at disse vil gå vesentlig ned på kort sikt. Enhet Bygg fortsetter med å oppgradere til sentralisert SD-anlegg av byggenes tekniske anlegg samt at vi søker å ta ut det potensialet som fortsatt ligger i optimalisering av anleggene.

Som representant for byggeier og eiendomsforvalter, vil enhet Bygg tilstrebe at alle brukere skal kunne ha en forutsigbar standard på sine lokaler - enten det dreier seg om skoler, sykehjem, utleieboliger eller idrettsarenaer.

Utfordringer

Økende kostnader til å sette inn avbøtende tiltak.

Enheten får nå kompensert for fortsatt drift av Halsen Sykehjem

Redusert tilgjengelighet

Redusert oppetid på anlegg

Fortsatt høyt energiforbruk på bygg og anlegg.

Få tak i kvalifisert personell (ingeniør og fagarbeider)

Muligheter:

Benytte rammeavtaler for innkjøp, få flere leverandører på flere fagfelt.

Prioritere tiltak – Velge riktige tiltak slik at verdivurdering

Få på plass et prosjekteringskrav for nybygg og ombygging, slik at vi får en mer standardisert prosjektgjennomføring og resultat.

Legge en plan for gjennomføring og prioritering av drifts og vedlikeholdstiltak

Fokus på ENØK tiltak som direkte reduserer kostnadssiden.

Hærverk følges opp tettere for å belyse både direkte kostnader og indirekte kostnader (timeføring, fakturaer og endrede løsninger mv)

Enhet VA (vann og avløp)

På vann- og avløpsområdet er det er mye dårlig ledningsnett og årsakene er blant annet:

- Det er investert for lite de siste 10-årene
- Det er for liten bemanning til at rehabilitering kan prioriteres tilfredsstillende

Dårlig ledningsnett betyr:

- Vanntap: 40%
- Fremmedvann avløp: Estimert 32% som vi må rense.

Enheten har fokus på følgende 5 hovedområder:

Godt vann: fokus på rutiner og beredskap for å redusere risiko for forurensning på nett

Nok vann:

- pågår tiltak Moen og Flora

- brannslukking: tiltak for å øke brannvannsdekning i to punkter/områder
- Lekkasjereduksjon: sanering, planlegges på bakgrunn av data fra flere målere på nettet og re-kalibrering av modell, for å få bedre oversikt

Sikker vannforsyning:

- Etablere reservevann
- Vurdere tiltak for redundans inntaksledning mellom Lauvatnet og Hjelset Vannbehandlingsanlegg (VBA)
- Nye høydebasseng: Forbord/Skatval, Hjelset, vurdere flere etter overføring/modellering Lånke vasslag – Elvran/Romma?

Vannmiljø, avløp, overvann:

- Har laget en prioritering av avløpstiltak etter miljøtilstand i vannforekomster/nedbørfelt
- Komme i gang med tilsyn og pålegg spredte avløp!
- Få kontroll på overløpsmengder i pumpestasjoner/rensedistrikter. Etablere avløpsmodell
- Fremmedvannsreduksjon: systematisk rørinspeksjon, kartlegging og sanering av SO-kummer, sanering
- Etablere avløpsmodell

Forvaltning, kundefokus

- Oppdatere system og rutiner for IK
- Saneringstakt/ledningsfornyelse fram til 2040:
  - Spillvann: 1 % per år=1500 meter ny ledning
  - Vann: 1,2 % per år=2500 meter ledning
    - Etablere en plan for vedlikehold/fornyning på avløpspumpestasjoner, særlig knyttet til instrumentering og måling av pumpet avløpsmengde og overløpstid/mengde.

Enhet VRBRT (Værnesregionen Brann- og Redningstjeneste)

- ROS- Forebyggende- og Beredskapsanalyser har avdekket et behov for en ny brannordning som gradvis vil gå over til en annen bemanning/organisering
- Det utredes nå om Levanger brannvesen kan komme inn i VRBRT
- Budsjettet blir ikke kompensert for lønns- og prisstigning
- Oppdragsmengden er økende uten at dette blir kompensert i budsjettet.
- Det er utfordrende å rekruttere mannskaper til beredskap.
- Gammel og umoderne brannstasjon, vedlikehold og drift driftes over enhetens sitt budsjett
- Forebyggende avdeling må følge opp at vi er Arrangementsby 1 – og det krever ca. 20% stilling som ikke er budsjettert og derav går utover den lovpålagte tjenesten.

- Grunnlaget for budsjettet for oppstart av VRBRT har feil på beredskapslønn og må kompenseres, ca. 1,5 mill. i VRBRT og ca. 1,0 mill. for Stjørdal
- Lovpålagt kaserering under større arrangement er ikke budsjettet.
- Bil til VRBRT – 1.6 - må inn i 2026 – ble flytta fra 2022 til 2026, 2,0 mill.kr
- Eks. Brannstasjon er utdatert og krever oppgraderinger

Enhet Renhold

Utfordringer:

- Har utfordring pga geografi og skolestruktur. De andre kommunene i Kostra gruppen har likt antall innbyggere som Stjørdal kommune, men mye lavere landareal i kvm. 30000 kvm med skolebygg fordelt i alle grender. Stor avstand mellom bygg gjør det vanskelig å effektivisere. Målet er å få ned renholdskostnadene pr kvm slik at man går fra 7 plass i Kostra gruppen til å ligge blant de 3 beste
- Økte driftskostnader pga høye priser på reparasjon og investeringer av gulvvaskemaskiner og moppevaskemaskiner
- Kan ikke bli for mye areal pr renholder da det er fysisk arbeid som gir belastningsskader. Sykefravær koster mye og i tillegg må renholder få nok tid til å levere høy kvalitet på renholdet, slik at man bevarer byggene lengre. En høy andel kvinner har muskel- og skjelettplager og psykiske helseutfordringer
- En enhetsleder med personalansvar for mange ansatte

Strategi/kulepunkter på Enhet Renhold:

- Enhetsleder har ingen adm ressurser som bistår med fag og arbeidsoppgaver. Det medfører at enhetsleder utfører mer driftsoppgaver enn ledelse – behov for Fagkoordinator 50% stilling
- Flere Fagbrev som renholdsoperatører
- Investere i rengjøringsrobot i idrettshall(ene), ca 1 mill (selv roboten + omgjøringer på renholdsrom)
- Synliggjør alle ekstra tjenester vi gjør, f.eks renhold av kommunale leiligheter og gulvbehandling hos beboere på bosenter/institusjoner, bistand ved arrangement etc.

Investeringer:

- Hovedplan VA legges frem politisk høsten 2023 og vil være et viktig dokument for styring hvor bygging av VA må prioriteres
- Rapport fra konsulentfirma er ferdig mhp Reservevannsforskyning og den blir presentert politisk høsten 2023.
- Hovedplan Veg – På grunn av stor belastning i enheten vil dette ta lengre tid enn ønsket
- Nye Halsen B-skole – endelig målpris lagt frem politisk og utbyggingen vedtatt med ny ramme 28.4.23 og fremdrift ihh til tidligere vedtak med skolestart august 2025
- Halsen sykehjem – rapport fra konsulentfirma for Byggteknisk tilstand og tilpasningsdyktighet er ferdig og med bakgrunn i denne starte man utredning ihh til

K-styrevedtaket hvor det bes om en utredning av behovet for nye heldøgns omsorgsplasser og eventuelle andre tjenestebehov, samt plassering av disse.

- Utredning og planlegging av ny brannstasjon må på plass.
- Utbygging Skatval barneskole
- Boligfelt Mobakkan

Ansatte:

- Rekruttering av ingeniører og fagarbeidere på VA-området – er meget vanskelig pga stramt arbeidsmarked og høyt lønnsnivå i privat sektor
- Viktig at man fortsatt er, og samtidig blir en attraktiv arbeidsplass i et stadig strammere arbeidsmarked
- Brann og redningstjenesten må bemannes ihht. ny brannordning.

Muligheter:

- Bruke rammeavtalene og e-handel fullt ut
- Effektivisering og samordning, eksempel IT systemer og lisenser
- Innføring av parkeringsavgift bør komme i kommunens p-kjellere da enda en sentral aktør i sentrum innfører p-avgift både i sin p-kjeller og på gateplan i sentrum fra 20.9.23 og på Hell senteret.
- Bedre samarbeid kommunens grøntareal, både rundt våre eiendommer og andre areal
- Brøyting/strøying - det blir fra sesongen 23/23 nytt anbud og man ser stort potensiale om bedre samordning for kommunale veger, bygg og VA.
- Det må jobbes mer aktivt med å være en attraktiv arbeidsgiver da vi ikke kan konkurrere på lønn
- Det må jobbes for en samlokalisering av utemannskap for VA, Bygg og Veg, park og Idrett
- Benytte kommunens vedtatt prislister ved oppdrag som det skal betales for

7.2 Areal og miljø

Sektor areal og miljø skal bidra til utvikling av Stjørdalssamfunnet ved å drive utviklingsarbeid, samarbeide med andre og utøve myndighet på de områder som sektoren har ansvar for. Legge til rette for og utøve myndighet slik at Stjørdal kommune oppnår visjonen – Et godt valg for framtida, med tilhørende målsettinger.

7.2.1 Endringer i rammebetingelser

De viktigste rammebetingelsene for sektorens arbeid er nedfelt i hovedformålet med plan og bygningsloven: fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner. Arbeidsfeltet til sektoren er utledet av dette og annet lovverk som har med bruk og vern av arealer, herunder en forsvarlig landbruksforvaltning, ivaretagelse av naturmangfold og klimahensyn. Klimaendringer og hensyn til naturmangfold setter stadig

større krav til god planlegging. Staten stiller større krav til at kommunene tar ansvar for kartlegging og forebygging av ras og skred. Økende tendenser til vold og trusler i samfunnet bør føre til kriminalitetsforebyggende hensyn i arealplanleggingen.

7.2.2 Status

Sektoren betjener Stjørdal kommune og utfører tjenester for Meråker på landbruksområdet. Vi har et samarbeid med Meråker om vannforvaltning og har rollen som vertskommune for Frosta vedrørende arealplanlegging, byggesaksbehandling, matrikkelføring og geodataforvaltning. Bemanningen er flerfaglig. Oppgavemengden er stor og sektoren er på grunn av saksmengden, svært sårbar for negativ endringer i bemanning. Det er store forventninger om samfunnsutvikling og at det foregår i raskt tempo. Vertskommuneavtalen med Frosta evalueres. Det er behov for justeringer i ressurstilgangen.

7.2.3 utfordringer og muligheter

Utfordringer:

- Kommunen har en viktig førstelinjerolle i å forebygge ras og skred. Med klimaendringene øker risiko for skred i bebygde områder. Kommunen trenger midler til kartleggingsjobber som kan være nødvendige i følsomme områder. Staten forventer at kommunene tar større ansvar innenfor dette feltet, hvor NVE i hovedsak vil være en tilskuddsforvalter for kommunene. Ressursene til dette må styrkes, gjerne i et samarbeid i Værnesregionen. NOU 2022:3 På trygg grunn forespeiler en nullvisjon for ras og skred (Etter Gjerdrum-skredet).
- Forvaltning av verneområder og tiltak for naturmangfold med bakgrunn i plan for naturmangfold krever fortsatt ressurser fremover til både kartleggings-, utviklings- og forvaltningsoppgaver som kan gjøre Stjørdal til en foregangskommune i klima og miljø. Handlingsplan er ikke utarbeidet, men tiltak i naturmangfoldplanen følges opp der det er mulig uten handlingsplan
- Kommunen har en lovpålagt oppgave om systematisk tilsyn og oppfølging av mindre avløpsanlegg. Dette området kan selvkostfinansieres og er egnet for vertskommunesamarbeid.
- Sektoren har store endringer og stor arbeidsmengde i forbindelse med vertskommunerollen. Avtalen evalueres våren 23. Til neste års budsjett må vi komme i en god balanse med hensyn til oppgavemengde i kommunene.
- Kommunens arbeid etter forurensningsloven er noe fragmentert. Kommunen er gitt en del helhetlige virkemidler i forhold til forebyggende og oppfølgingsmessig. Oppgave- og rollefordeling mellom kommunen og Innherred Renovasjon IKS er vesentlig i den sammenhengen.

Muligheter:

- Gode planer gir gode lokalsamfunn og god byutvikling. Kommunen har gode muligheter til å få til dette ved rett bruk av planer og planleggingsressursene
- Hvis kommuneplanens arealdel blir et godt forankret styringsverktøy, ligger det gode muligheter til en langsiktig god utvikling av Stjørdalsamfunnet.
- Dedikerte medarbeider – utnytter flerfaglighet.
- Kommunens deltakelse i miljøpakken kan realisere gode planer. Sektoren arbeidet overordnet med intensjonene i byvekstavtalen og legger til rette for god utnyttelse av mulighetene i miljøpakken. Se også kap 2.7

- Med helhetlige grep innenfor forurensningsområdet vil gi kommunen oppnå miljømål i vannforvaltningen med god økologisk tilstand.
- Naturmangfold kan kartlegges med hjelp av statlige virkemidler. Midler utløses i dialog med staten.
- Det ligger et betydelig potensial i samordning med andre sektorer i kommunen og overfor regionale interessenter i lys av kommunens hovedmålsettinger.

7.3 Kultur og næring

7.3.1 Endringer i rammebetingelser

Rammebetingelsene er en rekke nasjonale lover og strategier samt regionale planer for Trondheimsregionen og Trøndelag i tillegg til kommunens egne planer.

7.3.2 Status

Næring

Ansvar for rammeavtalen med Proneo ang førstelinjetjenester og tjenester til eksisterende næringsliv. Sektoren har også ansvaret for Arrangementsby1-satsingen, gjennomføring av næringsdelen i landbruksplanen inkludert lokalmatstrategi, samarbeid med NLR om utvikling av Kvithamar, samarbeid med Nord universitet/handlingsplan for studiebyen Stjørdal, forsvarskoordinator Trøndelag, Smart Mobility Norway etc. I tillegg også utvikling av næringsareal/satsinger som Frigården og Stjørdal stasjon/Bane Nor Eiendom samarbeid.

Kultur/Idrett generelt

Ansvar for oppfølging og utvikling av sektorens planverk og aktiviteter.

Sektoren forvalter en rekke tilskuddsordninger:

- Driftstilskudd frivillige organisasjoner/kultur/idrett
- Prosjekttilskudd kultur frivillige organisasjoner/kultur/idrett
- Etableringstilskudd frivillige organisasjoner
- Kontingentkassa (støtte lavinntektsfamilier – deltagelse)
- Spillemidler
- Faste tilskudd (Opera Trøndelag, Stjørdal museum, Hegra festning etc)

Sektoren ivaretar samarbeid med de som mottar faste tilskudd og i tillegg en rekke andre, og har sekretariat med ansvar for priser: eldreprisen, kulturpris, idrettspris, miljøpris og frivillighetspris, og interne arrangement som 17. Mai, Jul i Stjørdal i tillegg til jubileum generelt.

Sektoren har videre ansvar for: **Kimen kulturhus(produksjon/konserthus)** med utleie av sal/scene og egne produksjoner, **Stjørdal bibliotek** har ansvar for kommunens samlede folkebibliotekjeneste og **Stjørdal kulturskole** med undervisningstilbud i musikk, dans, drama, teater og visuelle kunstfag.

7.3.3 utfordringer og muligheter

Næringsutvikling

Verdiskapingsstrategi Trondheimsregionen – handlingsplan

Utarbeidelse, forankring og gjennomføring av handlingsplan som vedtatt. Målsetting er politisk behandling tidlig i neste kommunestyreperiode. Kommunedirektøren vil koble dette også opp mot nye arealer i kommuneplanens arealdel, herunder mulighetene som ligger på Frigården.

Nye Kvithamar forskningsstasjon – *Smart Agro Park*

Videreutvikling av eiendom i samarbeid med NLR Trøndelag og andre interessenter.

Stjørdal stasjonsområde - eiendomssamarbeid

Samarbeid med Bane Nor Eiendom AS om utvikling av Stjørdal stasjonsområde. Utvikling av felles planer, etablering av eiendomsselskap og utvikling/utbygging. Sammen med andre aktører kan man tenke seg tilsvarende utvikling rundt Torget og Kimenparken.

Planer kultur/idrett

Kommunedelplan for kultur er fra 2008 og laget/vedtatt før gjeldende kommuneplans samfunnsdel og etablering av Kimen kulturhus. Kommunedelplan Kultur gir retning for hele kommunens rolle for kulturområdet og er en viktig del av kommunens helhetlige planstrategi. Idrettsplan og kulturmiljøplan er i arbeid og vil bli ferdigstilt i planperioden. I forbindelse med rullering av kommunens planstrategi, så må denne planen prioriteres.

Kimen kulturhus

Kimen kulturhus ble offisielt åpnet 21/8-2015. Kulturhuset eies av selskapet Stjørdal Kulturutvikling AS med flere leietakere. Sektoren disponerer lokaler til produksjon/konserthus, bibliotek og kulturskole.

- **Vakthold og sikring**

Det er behov for faste og varige ressurser til å ivareta vakthold og sikring av eiendommen, og tilsvarende et velfungerende overvåkningssystem, låssystem/tilgangskontroll og alarmsystem.

- **Generelt vedlikehold – inventar og teknisk utstyr**

Det har gått 8 år siden åpning og etter hvert tydelige behov for generelt vedlikehold på inventar og vedlikehold/oppgraderinger av teknisk utstyr. Det må etableres et fast varig system for vedlikehold/utskiftninger som sikrer kvalitet og relevans for kulturhuset i et langsiktig perspektiv.

- **Fornyings/videreutvikling**

Leieavtale med Trondheim Kino AS inkludert serveringskonsept skal reforhandles i perioden og Newton rommet vil bli flyttet til nye Halsen barneskole. Disse og andre forhold gjør at det vil bli iverksatt et fornyelsesprosjekt fram til 2025.

Stjørdal bibliotek

Frigjøring av arealer brukt til Newtonrom og tiltak på vakthold og sikring gir mulighet for videreutvikling av biblioteket som kunnskapsarena og møteplass gjennom meråpent bibliotek i hele Kimens åpningstid og bedre tilrettelegging for aktiviteter og arrangement.

Stjørdal kulturskole

Demografiutvikling (færre barn flere eldre) betyr behov for å utvikle tilbud og ressursbruk i årene framover. Kommunedirektøren vil ta initiativ til å se på alternative driftsformer der befolkningstallet skulle tilsi det.

Bergkunstsenter Stjørdal museum

Det er igangsatt et arbeid med mål om å realisere bergkunstsenter på Stjørdal museum i løpet av planperioden.

8.0 En fremtidsrettet IT strategi

Vi ser store endringer i holdning til og bruken av teknologi og kunstig intelligens. Vår gjeldende IT-strategi må fornyes og arbeidet vil foregå løpende frem til og med 2024.

Strategien for fremtiden skal være enda sterkere med gevinstmålinger, utvikling, forenkling og fornyelse. Data skal utnyttes som en ressurs for å gi støtte i beslutningsprosesser, forbedre kommunens tjenester og styrke samspillet med innbyggerne.

Et hvert innkjøp og enhver implementering innenfor IT skal bidra til å friggi hender til menneskelig omsorg. Vår visjon «Forbausende enkelt» med nye innkjøp innenfor IKT, skal forankres i en ny strategi.

Når det gjelder målet om felles kommunal journal og en sammenhengende helsetjeneste, er strategien avventende, men at vi er årvåkne til fremdriften med Helseplattformen. Samtidig skal vi sammen med flere andre kommuner følge med på hva resten av landet gjør, og gjennom dette bruke god tid på å få alternative løsninger på bordet.

Digitalisering, og robotisering av rutineoppgaver, skal bidra til effektivisering og økt verdiskaping for næringslivet og folk flest. Ikke minst skal det medføre at det frigis tid hos våre ansatte som igjen kan omsettes i direkte tjenesteproduksjon.